

thi ca thể giới chọn lọc

thơ

Oan Uytman

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

<http://tieulun.hopto.org>

THI CA THẾ GIỚI CHỌN LỌC

TRẦN NHUẬN MINH

Tuyển giới thiệu

Thơ

OAN UYTMAN

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

<http://tieulun.hopto.org>

Trong tuyển thơ này, chúng tôi có sử dụng các bản dịch thơ của các dịch giả: Vũ Cận, Đào Xuân Quý.

Trân trọng cảm ơn các dịch giả thơ Uýtman.

Nhóm biên soạn

Địa chỉ liên lạc :

TRẦN TUẤN

49 Hồ Xuân Hương, P.6, Q.3

TP. Hồ Chí Minh

ĐT : 9306381

ĐỌC

OAN UYTMAN

Cho đến tận bây giờ, Oan Uytman vẫn là nhà thơ hiện đại nhất trong các nhà thơ hiện đại thế giới, dù ông đã yên nghỉ ở cuối thế kỉ XIX, năm 1892.

Cả đời ông chỉ có một tập LÁ CỎ. Khi ông còn sống, tập thơ đã được in đến lần thứ 10, mỗi lần một bổ sung thêm. Ông đã lao động thơ suốt 37 năm, ngay cả những ngày cuối cùng nằm trên giường bệnh.

Trong tập thơ có trên tay bạn, *Bài hát chính tôi*, một kiệt tác của thơ ông, được dịch và giới thiệu đầy đủ. Toàn bộ tinh hoa của thơ ông dường như tụ lại trong bài thơ dài kì lạ này. Còn lại những bài thơ dài xuất sắc khác của ông : *Ra đi từ Paumenoc*, *Bên bờ Ontario xanh biếc*, *Tưởng nhớ tổng thống Lincôn* v.v... do khuôn khổ tập sách không thể quá dày, chúng tôi chỉ giới thiệu được bài thơ dài ông viết về quê hương *Ra đi từ Paumenoc*, có lược bớt một số đoạn. Nói chung, tinh lực của thơ ông đều dồn vào các bài thơ dài, bút pháp ở các bài dường như giống nhau, sự phân chia các đoạn cũng như thế. Đọc thơ ông, ta có

<http://tieulun.hopto.org>

cảm giác như đi bất tận trong những cánh rừng rậm nhiệt đới châu Phi, không biết đâu là chỗ tận cùng nhìn lên tầng tầng các tán cây rậm rịt, sắc sỡ và vang rền những tiếng gió mãnh liệt đột ngột nổi từng cơn như trước một trận bão.

Ông sinh năm 1819 tại đảo Long Island mà ông gọi theo cách của người da đỏ là *Paumenoc*. Ông đã ra đi từ đó với bộ áo thợ mà ông mặc cho đến suốt cuộc đời mình và vô hình trung, đăng kí luôn cả nó vào lịch sử văn học. Ông làm đủ các nghề : thợ mộc, thợ in, thợ xếp chữ... “*mất nhòe trên từng trang bản thảo*”. Bởi thế, ông giành cho những người lao động trong thơ mình một vị trí trân trọng mà ông tuyên bố là, chỉ có các vị thánh mới có thể sánh được. Chúng ta kinh ngạc trước thái độ kính trọng người da đỏ và kiên quyết bảo vệ người nô lệ da đen ngay trong sào huyệt man rợ của tệ phân biệt chủng tộc :

*Người nô lệ da đen chạy trốn, đến nhà tôi và đứng
lại bên ngoài...*

*Xách nước đổ đầy thùng tắm cho thân thể anh mồ
hôi nhễ nhại và đôi chân anh sưng vù.*

*Và dọn cho anh một căn buồng thông với buồng
tôi, và lấy đưa anh mấy tấm áo quần vừa giặt
sạch...*

*Bữa ăn, tôi mời anh ngồi cạnh và dựng cây súng
của tôi ở góc nhà*

Không ở đâu khát vọng dân chủ cho đời sống xã hội, bình đẳng và tự do cho các dân tộc và mỗi cá nhân, lại vang lên với sức mạnh bi tráng, hừng khởi, đam mê như trong thơ Uytman từ giữa thế kỷ XIX. Chính điều đó đã làm giới thượng lưu Hoa Kỳ phần nộ. Năm 1855 tập thơ **Lá Cỏ** ra đời, chỉ có 95 trang do tác giả tự trình bày, xếp chữ và phát hành. In 1000 bản chỉ bán được có 30 bản. Hầu hết những bản gửi biểu đều bị trả lại, với những trang bị xé rách, bị gạch chéo và kèm theo là những lời xỉ vả nhà thơ. Năm 1856 ông in lần thứ hai, 384 trang. Trước khi mất, ông in lần thứ 10, gồm 500 trang. Vượt qua những thử thách nghiệt ngã, thơ ông ngày càng chinh phục bạn đọc, và hiển nhiên trở thành một trong những ngọn tháp kì vĩ nhất của thơ ca nhân loại.

*Oan Uytman, một vũ trụ, con của đảo Menhettân
Ngỗ ngược, đầy đủ, yêu khoái lạc, ăn nhậu và sinh
con đẻ cái*

*Không đa sầu đa cảm, không đứng trên kẻ khác,
dù đàn ông hay đàn bà, không tách khỏi mọi người
Chẳng nhũn nhặn cũng chẳng không nhũn nhặn*

Uytman là như thế đấy. Người ta la ó, người ta chửi rủa, người ta ngợi ca, người ta tranh luận... Ít ai như ông sau khi mất đã hơn một thế kỉ rồi, vẫn để lại đằng sau mình, những chấn động dữ dội của cơn bão, thổi lên từ nhiệt huyết bùng bùng, trong hàng ngàn

câu thơ trùng trùng điệp điệp của ông. Đừng đọc thơ ông một lần. Khi bạn đã nhập vào từ trường của thơ ông rồi, bạn sẽ thấy ông đúng là “một vũ trụ” như chính ông đã tự nói về mình từ khi ông viết những câu thơ đầu tiên.

TRẦN NHUẬN MINH

Bài hát chính tôi

1

*Tôi ca ngợi bản thân, tôi tự hát,
Và những gì tôi nhận cho tôi anh sẽ nhận cho anh,
Vì mỗi nguyên tử thuộc tôi cũng thuộc về anh nữa.*

*Tôi nhớn như chơi, mời linh hồn tôi đến,
Tôi cúi xuống nhớn như quan sát một ngọn cỏ mùa
hè.*

*Lưỡi tôi, mỗi nguyên tử máu tôi do đất này, không
khí này cấu tạo,
Tôi đẻ ở đây, mẹ cha tôi đẻ ở đây, ông bà cụ kị tôi
cũng đẻ ở đây,
Tôi băm bảy tuổi, khỏe tuyệt trần, bắt đầu sự nghiệp,
Hi vọng không ngừng cho đến ngày tôi chết.
Những tín điều và môn phái gác lại một bên,
Tạm những một thời gian, cứ vậy đủ rồi, nhưng
cũng chẳng sợ ai quên,
Dù dở dù hay, tôi áp ủ trong tôi Thiên nhiên, cho
tha hồ phát biểu,
Không kìm hãm mảy may, với năng lượng ban đầu.*

2

Những ngôi nhà và những căn buồng tràn ngập
hương thơm, những ngăn tủ ăm ắp hương thơm,
Tôi thở hút mùi hương, tôi nhận ra và tôi thích.
Chất dầu thơm có thể đầu độc tôi, nhưng tôi sẽ
không để cho dầu thơm đầu độc.

Không khí không phải lương thiện, không vị dầu
thơm, không mùi,
Không khí mãi mãi của mình tôi, tôi phải lòng
không khí,
Tôi sẽ tới bờ suối ven rừng, cởi lốt trần truồng.
Da thịt phát cuồng thêm không khí mơn man.

Khói bốc ra từ hơi tôi thở,
 Những âm vang, những sóng gợn, những vo ve rì
 rào, rề của tình yêu, một sợi tơ, một chạc cây
 và một gốc nho,
 Sự hô hấp, nhịp tim tôi đập, máu và không khí lưu
 thông trong hai lá phổi,
 Tiếng thở phì phò của lá xanh lá úa, của những bờ
 xa, của những đá tảng tối sẫm ven biển và của
 cỏ khô chất đống trong kho,
 Âm thanh những lời phát ra từ giọng tôi hòa vào
 lốc gió,
 Và cái hôn nhẹ nhẹ, dăm ôm ấp, một vòng tay,
 Ánh sáng và bóng râm nô giỡn trong cây khi những
 cành mềm xao động,
 Niềm vui tuyệt đỉnh lúc một mình, hay khi rộn phố
 đông, hay trên đôi cây, nơi đồng rộng,
 Cảm giác mình sung sức, khúc nhạc trưa ngân vang,
 bài hát trên giường khi nhòe dậy đón ánh mặt
 trời.

*Bạn tính một nghìn mẫu nhiều ư ? bạn tính cả trái
đất này nhiều ư ?*

Bạn học đọc lâu lắm rồi có phải ?

Và rất đôi tự hào thấu nghĩa những bài thơ ?

*Hãy dừng lại với tôi ngày nay và đêm nay và bạn
sẽ nắm những bài thơ tận gốc tận nguồn,*

*Bạn sẽ nắm sự lành của trái đất và của mặt trời,
(Vẫn còn hằng triệu mặt trời ta bỏ sót.)*

*Bạn sẽ thôi tiếp thụ sự vật thông qua hai ba lần tay
kẻ khác, thôi nhìn qua mắt người đã chết, thôi
nuôi sống mình bằng những bóng ma trong sách,
Bạn cũng sẽ không nhìn bằng mắt tôi, không tiếp
thụ sự vật từ tôi,*

*Bạn sẽ lắng nghe mọi phía, và sẽ lọc sự vật qua
chính bạn.*

3

Tôi từng nghe người ta nói đông dài về bắt đầu và kết thúc,

Nhưng tôi không đông dài về bắt đầu hay kết thúc.

Chưa bao giờ nhiều bắt đầu bằng lúc này đây,

Cũng chưa bao giờ nhiều thanh xuân và tuổi tác bằng lúc này đây.

Và sẽ không bao giờ nhiều hoàn chỉnh bằng lúc này đây.

Cũng sẽ không bao giờ nhiều thiên đường hay địa ngục bằng lúc này đây.

Hãy thôi thúc, thôi thúc và thôi thúc nữa,

Mãi mãi đà thôi thúc này làm thế giới nảy sinh.

Từ bóng tối bước ra những đối lập ngang vai, mãi mãi bản chất và sinh sôi, mãi mãi đôi bên đực cái,

Mãi mãi giống nhau, mãi mãi khác nhau. làm sự sống đâm chồi.

*Kẻ tử tử ra đây chẳng ích gì, người hiểu biết, kẻ
không hiểu biết, đều cảm thấy rõ ràng là thế.*

*Chắc như đỉnh đóng cột, vững như bàn thạch, cột
chống rầm ngang thấy đều kiên cố,
Lục lưỡng như loài ngựa, trù mến, ngạo nghễ, gân
giật điện truyền,
Tôi và điều bí ẩn này cả hai cùng đứng ở đây.*

*Trong sáng ngọt ngào là linh hồn tôi, và tất cả
những gì không phải hồn tôi cũng đều ngọt ngào
trong sáng.*

Thiếu một thì thiếu cả hai, cái vô hình được chứng
 minh bởi cái hữu hình,
 Cho đến khi hữu hình thành vô hình và được chứng
 minh trở lại.
 Phô phang những điều hay ho nhất, tách bạch điều
 hay điều dở, các thời đại làm méch lòng nhau,
 Thấu hiểu sự an bài và sự trường tồn tuyệt vời của
 muôn vật, khi người ta tranh cãi, tôi lặng im, đi
 tắm và giở thân thể mình ra ngắm.
 Xin chào mỗi cơ quan, mỗi thuộc tính của người
 tôi, và của bất cứ ai có lòng và trong sạch,
 Không một mầu nào, một chút xiu nào là hạ tiện và
 kém thân thương so với phần còn lại trong người.

Tôi thỏa thích, tôi nhìn, tôi múa, cười và hát ;
Khi người bạn cùng giường suốt đêm ngủ bên tôi
yêu thương ôm ấp và lúc tỉnh mơ nhẹ bước ra
lui,
Để lại cho tôi những sợi phủ trắng khăn hồng, ngồn
ngộn quanh mình cảnh nhà sung túc,
Lẽ nào tôi hoãn tiếp thu, hoãn ghi nhận và thốt ha
con mắt
Phải quay nhìn nơi khác, không được dán xuống
đường theo dõi người đi,
Và tức thì tính toán cho tôi xem không một xu sa
sốt,
Thật chi li giá trị thứ này, giá trị thứ kia, và trong
hai thứ, thứ nào hơn ?

4

Xúm xít quanh tôi những kẻ rong chơi và những người lên tiếng hỏi,

Họ hỏi về những người tôi gặp, tác động của thời thơ ấu đối với tôi. khu phố và đô thị tôi ở, hoặc hỏi về dân tộc.

Những biến cố mới nhất, những khám phá, phát minh mới nhất, những xã hội, những tác giả cổ kim,

Bữa ăn tôi ăn, áo quần tôi mặc, bạn bè tôi, đáng đáp tôi, những lời khen, những nghĩa vụ, nợ nần phải trả,

Về dừng đọng thật sự hay giả vờ của một người đàn ông hay đàn bà tôi yêu quý,

Bệnh của một người bà con hoặc của chính tôi,
 một việc làm không hay, một tổn thất, một lúc
 thiếu tiền, những nỗi chán chường hay những
 niềm vui cuồng nhiệt,

Những trận đánh, những ghê rợn của một cuộc chiến
 tranh huynh đệ tương tàn, cơn sốt do những tin
 tức đáng ngờ, những biến cố bất thường ;

Những cái đó đến với tôi không kể ngày đêm, rồi
 lại bỏ đi nơi khác,

Nhưng chúng không đích thật là Tôi.

Cái thật là tôi đứng ngoài những giằng co lôi kéo,
 Thích thú, thỏa thuê, xót thương, nhân nhâ, độc
 tôn,

Mắt cúi nhìn, người thẳng, tay chống lên một chỗ
 dựa vững vàng không sờ mó được,

Đầu nghiêng một bên, tò mò nhìn những gì sắp tới
 mai đây,

Vừa trong cuộc, vừa ngoài cuộc, quan sát và ngạc
 nhiên thú vị.

Tôi quay lại đằng sau, qua sương mù, nhìn những
ngày vã mồ hôi với những nhà biện luận, những
kẻ ganh đua,

Tôi không chê bai, không tranh cãi, tôi chứng kiến,
tôi chờ.

5

Linh hồn của ta ơi ! Ta tin tưởng nơi em, nhưng
đứng trước em, con người khác là ta không được
cúi đầu tự hạ,

Và trước con người khác đó, em cũng không được
cúi đầu tự hạ.

Em hãy cùng ta rong chơi trên cỏ, nói bỏ những gì
ngáng họng em,

Ta không muốn nghe chữ nghĩa, nhạc, thơ, những
lề thói hay những bài diễn giảng, kể cả những
điều hay ho nhất,

Ta chỉ thích bài hát ru, thích giọng em lên xuống
thì thầm.

Ta còn nhớ một lần chúng mình nằm vót nhau,
một sáng hè sao mà trong vắt,

Em gồi đầu vào lòng ta và nhẹ nhàng quay lại nhìn ta,

Em phanh ngực áo ta và lưỡi em xuyên thấu trái tim trần đỏ hồng,

Và vươn dài tay chạm râu ta và nắm chân ta.

Tức khắc dậy lên và tràn ngập quanh ta sự thanh bình và hiểu biết vượt xa những điều trái đất này biện luận,

Và ta biết rằng bàn tay của Thượng đế hứa hẹn nắm tay ta,

Và ta biết rằng tinh thần của Thượng đế và của ta là anh em thân thiết, Rằng mọi người đàn ông sinh ra đều là anh em của ta, mọi người đàn bà đều là chị em của ta, là người yêu của ta,

- Rằng rường cột của sáng tạo chính là tình yêu,

Và vô tận vô cùng những lá cỏ đồng đâm lên, rủ xuống,

Và những chú kiến nâu trong những giếng tí hon dưới cỏ xanh,

Và những vẩy rêu trên những hàng rào uốn mình như sâu đo, những đá vun thành đồng, những cây hương mộc, thiên nga nhung và thương lục.

6

Một em bé hỏi Cỏ là gì ? và đi kiếm cho tôi đầy hai
năm ;

Tôi biết trả lời sao ? Cũng như em, tôi nào biết là
gì ?

Tôi sờ chừng, đó là lá cờ của chí hướng tôi, dệt
bằng vải xanh hi vọng,

Hay tôi đoán nó là khăn tay của đấng Chí Tôn,

Một tặng vật ngát hương, một lưu niệm cố tình
đánh rơi xuống đất,

Mang tên chủ nhân đâu đây trên góc, để ta có thể
nhìn ra và nói Của Ai ?

Hay tôi đoán nó là trẻ thơ, một hài nhi sản sinh từ
loài thảo mộc,

Hay tôi đoán nó là đồng nhất một chữ tượng hình,

Và có nghĩa : Nảy mầm trên những vùng bao la và
những vùng nhỏ hẹp,

Mọc giữa dân da đen cũng như dân da trắng,
Người Kenắc(1), người Tắccohâu(2), người nghị
sĩ, người Cáppho(3), tất cả tôi cho, tôi nhận
như nhau.

Và lúc này đây, tôi thấy nó như mái tóc hoang xanh
đẹp của những nấm mồ.

Ôi đám cỏ xoăn, ta sẽ dành cho em muôn vàn triu
mến,

Có thể em mọc lên từ ngực những chàng trai,

Có thể ta yêu họ nếu ta biết họ,

Có thể em mọc lên từ lớp người già hay từ những
búp trẻ thơ bị ngắt non, lòng mẹ,

Và đây lòng mẹ chính là em.

Màu cỏ xanh quá thắm, đâu có thể nảy sinh từ tóc
bạc những mẹ già,

Thắm hơn cả những chòm râu trắng các cụ ông,

Thắm như chồi lên từ những vòm miệng đỏ.

1. Kanuck, thổ dân Canada.

2. Tuckahoe, thổ dân miền Đông Virginia.

3. Cuff, chỉ người da đen.

Ôi cuối cùng tôi nhận ra trăm ngàn cái lưới lao
xao,

Và tôi nhận ra rằng cỏ từ những vòm miệng mọc
lên chẳng phải điều vô nghĩa.

Tôi những mong dịch được lời cỏ thì thăm về những
người đàn ông đàn bà chết yếu,

Về những cụ già, những mẹ già và những trẻ thơ lìa
đời khi mới lọt lòng.

Phỏng anh nghĩ họ đã ra sao, những người trẻ người
già ?

Và anh nghĩ họ đã ra sao, những đàn bà, em nhỏ ?

Họ vẫn sống, vẫn bình thường ở một nơi nào đó,
Một cái mầm nhỏ nhoi cũng chỉ rằng cái chết thật
ra không có.

Thẳng hoặc có chẳng, cái chết dắt sự sống đi lên,
nó không chặn đường sự sống, không mai phục
ở chỗ tận cùng,

Và chấm dứt khi sự sống bắt đầu xuất hiện.

Tất cả đều tiến lên và phát triển, chẳng có gì sụp
đổ,

Và chết là một điều khác người ta tưởng, một điều
may mắn hơn.

7

Liệu có ai cho sinh là điều may mắn ?

*Xin thông báo ngay với anh với chị : sinh tử đều
may mắn như nhau, và tôi biết chắc điều này.*

*Tôi đã trải cái chết với người đang chết, trải sự
sinh với trẻ sơ sinh vừa mới tắm, và con người
tôi không chỉ là khúc thịt giữa cái mũ đội đầu
và đôi ủng dưới chân,*

*Tôi nghiền ngẫm cơ man nào sự vật, không hề có
hai thứ giống nhau và thứ nào cũng tốt,
Trái đất tốt, những vì sao tốt, và mọi thứ phụ tùng
thầy đều tốt hết.*

*Tôi không là trái đất cũng không là phụ tùng trái
đất,*

*Tôi là kẻ tâm giao, là bạn đường thiên hạ, thầy đều
vô biên bất tử như tôi,*

*(Họ không biết mình bất tử đến thế nào, nhưng tôi,
tôi biết.)*

Loài nào cũng vì mình và vì thân thuộc của mình ;
 loài của tôi vì tôi, cả nam lẫn nữ,
 Vì tôi những ai đã từng thanh niên và từng yêu đàn
 bà,
 Vì tôi người đàn ông kiêu hãnh lòng nhói đau vì
 thói đời khinh thị,
 Vì tôi người tình nhân và cô gái lỡ thì, những bà
 mẹ và những bà mẹ đẻ ra bà mẹ,
 Vì tôi những cặp môi từng mỉm cười, những đôi
 mắt từng nhỏ lệ,
 Vì tôi đám trẻ thơ và những người sinh ra đám trẻ
 thơ.

Cởi áo quần ra ! trước mắt tôi, các người không có
 tội gì, không đáng chán, không thể ai vứt bỏ,
 Tôi nhìn xuyên vải vóc dạ len và biết có thật vậy
 hay không,
 Và tôi quanh quẩn bên các người, kiên trì, thêm
 khát, không biết mệt là gì, không thể ai xua đi
 nơi khác.

8

Em bé ngủ trong nôi,
 Tôi vén màn ngắm hồi lâu, tay lẳng lẳng xua ruồi.

Chàng trai trẻ và cô gái má đỏ au rẽ lên đồi cây đại,
 Từ đỉnh cao chăm chú tôi nhìn.

Người tự tử sóng soài trên sàn lênh láng máu,
 Tôi chứng kiến cái xác đầu tóc bết bết, tôi ghi lại
 nơi khâu súng lục rơi.

Tiếng hè phố lao xao, tiếng lớp xe tải, tiếng lật xệt
 đế giày, tiếng những người dạo chơi trò chuyện,
 Chiếc xe khách nặng nề, người xà ích ngón tay cái
 giờ lên như hỏi, tiếng đinh móng ngựa lách cách
 mặt đường lát đá hoa cương,

Những cỗ xe trượt tuyết rung chuông, tiếng cười
 đùa âm ỉ, những vốc tuyết ném nhau bồm bộp,
 Tiếng hoan hô những người được nhân dân sủng
 ái, cơn thịnh nộ dậy lên từ đám đông,
 Chiếc cáng tùm hum khiêng người bệnh đi nhà
 thương,

Cuộc gặp gỡ giữa những kẻ thù, lời chửi rửa bất
thân, đâm đá nhau và ngã,

Đám đông kích động, người cảnh binh đeo sao chen
lách vào tận giữa,

Những viên đá thả nhiên vèo vèo quăng lại ném
đi,

Tiếng rên của những người phè phỡn hay những
người chết đói dở, lăn ra vì cảm nắng, co quắp
chân tay,

Tiếng kêu của những người đàn bà đột nhiên trở dạ
và vội vã quay về nhà đẻ,

Những lời diễn thuyết còn sống động hay đã bị
chôn vùi vẫn ngân vang nơi đây không dứt,
những tiếng gào bị khuôn phép xã hội dần xuống
không bật được nên lời,

Những cuộc truy lùng tội phạm, những cử chỉ hỗn
hào, những gạ gẫm ngoại tình được chấp thuận
hay bị gạt đi với đôi môi cong cớn,

Tôi chú ý mọi điều, dù cảnh sắc, dù âm hưởng.

Tôi đến và tôi đi.

9

Kho nông trại mở toang cửa sẵn sàng,
Cỗ xe lăn chậm chậm chắt đầy cỏ khô vừa cắt,
Ánh sáng tung bùng nô giỡn trên màu xám nân
chen lẫn màu xanh,
Những ôm cỏ chặt tay đánh đống lên ngọn ngọn.
Tôi nằm khểnh trên xe cỏ đến nơi đây để giúp một
tay,
Xe nhẹ nhẹ lắc lư và tôi nằm vắt chân chữ ngũ.
Từ thành xe tôi nhảy xuống, túm lấy nắm cỏ trực
xe và nắm cỏ lông,
Rồi lộn tưng phèo và rũ mái tóc bù xù đầy cọng
rác.

10

Heo hút núi rừng tôi một mình săn bắn,
 Lang thang kinh ngạc thấy lòng mình vui sướng
 nhẹ tênh,
 Lúc chiều tà kiếm một nơi an toàn nghỉ lại qua
 đêm,
 Đốt lửa nướng thịt thú tươi vừa giết,
 Ngủ lắn trên đồng lá, con chó săn và khẩu súng kê
 bên.
 Con tàu Mĩ giương buồm phăng phăng xé nước,
 Mất dỗi đất liền, tôi nghiêng mình trên mũi hay
 reo vui âm ỉ trên tàu.
 Thủy thủ và ngư dân dậy từ tỉnh mơ lại đón tôi,
 Tôi nhét ống quần vào ủng đi theo, sống những giờ
 thú vị ;
 Tiếc rằng bạn không đến với chúng tôi hôm đó,
 bên nồi cháo cá bốc hơi.

Tôi đã thấy đám cưới ngoài trời của anh thợ săn
 bấy sập Viên Tây, cô dâu người Da Đỏ,
 Ông bố nàng cùng bè bạn xếp bằng ngòi kè, im lìm
 hút thuốc, chân đi giày da hoẵng, tấm chăn dày
 rộng khoác vai,
 Anh thợ săn đứng trên bờ đất, mình bận dây da
 thú, râu tóc bù xù che kín gáy, tay nắm tay cô
 dâu,
 Cô gái mi dài, đầu trần, tóc thô cứng rủ xuống cặp
 đùi nảy nảy khoái lạc và buông chấm gót.

Người nô lệ da đen chạy trốn, đến nhà tôi và dừng
 lại bên ngoài,
 Tôi nghe tiếng cửa mình lắc rắc cành khô trong
 đông củi,
 Qua cửa bếp hé mở tôi thấy anh lấy bẫy, mệt phờ,
 Tôi lại bên góc củi anh ngồi, mời vào nhà và kiếm
 lời an ủi,
 Xách nước đổ đầy thùng tắm cho thân thể anh mờ
 hôi nhễ nhại và đôi chân anh sưng vù,
 Và dọn cho anh một căn buồng thông với buồng
 tôi, và lấy đưa anh mấy tấm áo quần vải thô vừa
 giặt sạch,
 Và nhớ như in đôi mắt tròn xoe, điệu bộ vụng về,
 Nhớ những lá cao dán trên cổ trần chân xước máu ;
 Anh ở lại một tuần, khi bình phục bỏ lên phương
 Bắc,
 Bữa ăn, tôi mời anh ngồi cạnh và dựng cây súng
 của tôi ở góc nhà.

11

Hai-mươi-tám chàng trai đang tắm dưới hồ,
Hai-mươi-tám chàng trai thấy đều thân thiết,
Hai-mươi-tám năm sống làm đàn bà mà cô quanh
thế này đây.

Nàng là chủ ngôi nhà đẹp trên bờ,
Lộng lẫy yêu kiều nắp sau rèm cửa.
Trong những chàng trai, nàng thích chàng nào hơn
cả ?

Người xoàng nhất ở đây cũng là đẹp với nàng.

Nàng đi đâu, nàng ơi ? Vì ta thấy nàng
Ngụp lặn tận đằng kia, dù vẫn đứng trong phòng
im như khúc gỗ.

Nàng nhún nhảy tươi cười tiến ra bãi cát, làm người
thứ hai-mươi-chín ra tắm nơi đây,
Những chàng trai không thấy bóng nàng, nhưng
nàng thấy những chàng trai và yêu họ.

*Nước lấp lánh những chòm râu, chảy dài mái tóc,
Mạch mạch suối tuôn trên thân thể những chàng
trai.*

*Một bàn tay vô hình cũng mơn man thân thể họ,
Bàn tay run run từ thái dương xoa xuống cạnh sườn.
Những chàng trai bơi ngửa, bụng lóa trắng uồn lên
dưới nắng, họ không hỏi ai đang ôm ghì họ,
Họ không rõ ai hôn hên uốn mình lên người họ,
thân mềm như một cánh cung,
Họ không biết họ té nước lên người ai khi nô giỡn.*

12

Anh đồ tể cỡi bộ đồ sát sinh hay liếc dao vào quầy
hàng giữa chợ,

Tôi nhón nhor nán nghe anh đối đáp. ngắm nhìn
anh giậm chân trong một điệu vũ điên cuồng.

Những bác thợ rèn ngực lông lá nhọ nhem vây quanh
đe sát,

Mỗi người một cây búa tạ, tất cả một nhòai, bễ lò
lửa nóng như hun.

Trên ngưỡng cửa đầy bụi than tôi dõi từng động
tác,

Theo những cánh tay đồ sộ, họ uốn mình mềm
mại, nhịp nhàng,

Vung búa quá đỉnh đầu, quai từ từ, chắc nịch,

Họ không vội vã, mỗi người quai ở vị trí mình.

13

Anh da đen nắm chắc tay cương giống bốn ngựa,
quả đá đeo lưng lẳng kéo căng dây xích,

Anh đánh cổ xe dài của công trường đá, thân hình
chắc nịch cao to, đứng một chân trên càng xe
giữ thăng bằng,

Ngực căng, cổ bạnh, sơ mi xanh hở cúc buông xuống
thất lung,

Mắt nhìn bình tĩnh, oai nghiêm, chiếc mũ rộng vành
hất ra sau gáy,

Mặt trời rọi trên mái tóc và bộ ria xoăn, trên nước
da đen nhẩy bóng của đôi tay đôi chân khối
hình hoàn chỉnh.

Tôi ngắm nhìn con người không lồ đẹp như pho
tượng, tôi yêu mến anh và không dừng lại nơi
đây,

Tôi leo lên cỗ xe cùng đi luôn thể.

*Dù đi tận nơi đâu, quay trước quay sau, tôi vẫn là
người vượt ve sự sống,*

*Tôi nghiêng mình trên những xó xỉnh quanh hiu
nhỏ bé, chẳng quên vật, chẳng quên người,
Tôi hấp thụ mọi thứ cho tôi, cho bài ca đang viết.*

*Hỡi những chú bò lục cục ách xe, loảng xoảng dây
xích hay đang dùng chân bóng lá, các chú nói gì
trong ánh mắt ?*

*Ta tưởng chừng như điều đó còn hơn mọi ấn phẩm
ta đọc trong đời.*

Tôi lang thang đi suốt một ngày, bước chân làm vờ
 chồng chú vọt trời hốt hoảng,
 Cả hai vọt bay lên và chậm chậm lượn vòng.
 Tôi tin ở những ý đồ mọc cánh,
 Và thừa nhận các màu đỏ, trắng, vàng đang nô giỡn
 trong tôi,
 Và coi màu xanh, màu tím cùng chiếc mào chim
 hình vương miện như có ai chủ tâm sắp đặt,
 Và sẽ không gọi chú rùa là hèn hạ, khi rùa không
 thể khác loài rùa,
 Và tôi nghe chú sẻ rừng hót thấy êm tai, mặc dầu
 chú không hề học nhạc,
 Và nhìn thím ngựa nâu, tôi xấu hổ vì mình ngu
 ngốc và bệnh ngu ngốc của tôi khỏi tức thì.

14

Chú ngỗng trời dẫn đàn bay trong đêm mát,
 Chú kêu "cà kiu", tiếng vàng xuống bên tôi như
 tiếng chào mời,
 Kẻ vô tình có thể cho vô nghĩa, nhưng tôi nghe
 chăm chú,
 Tìm ra mục đích tiếng kêu trên thẳm cao đang
 chuyển dịch dần về tiết trời đông.

Con hươu móng nhọn rừng phương Bắc, con mèo
 trên bậu cửa, con chim bạc má, con chó ngoài
 đồng cỏ,

Đàn lợn con lẳng nhăng theo lợn mẹ, và mẹ ỉn ỉn
 kêu khi con bầu vào nhay vù,
 Bầy gà tây tí tẹo cùng mẹ gà xòe nửa cánh ủ con,
 Tôi nhận ra trong chúng, trong tôi, tự nghìn xưa
 cùng một luật sinh tồn.

Chân tôi nén đất vọt lên trăm nghìn triu mến,
 Nhưng tôi tự trách tôi không diễn đạt được nên lời.

Tôi phải lòng những gì mọc lên ngoài trời rộng,
 Những người sống giữa bầy gia súc, hoặc nếm vị
 rừng, nếm vị đại dương,
 Những người xây dựng, lái tàu, những người sử
 dụng búa rìu, những người điều khiển ngựa,
 Tôi có thể ăn ngủ liên miên hết tuần này sang tuần
 kia với họ.

Trên đời này, bình thường nhất, rẻ rúng nhất, gần
 gũi nhất, dễ dàng đệ nhất là tôi.
 Tôi đánh bạc với rủi may, tiêu xài nhằm những
 món lời đồ sộ,
 Tự điểm trang để trao thân cho người đầu tiên đến
 đón tôi đi,
 Chẳng đòi hỏi trời cao xuống làm những điều tôi
 mong muốn,
 Gieo rắc khắp nơi thừa mưa không ngừng.

15

*Chị ca sĩ giọng trầm thuần khiết hát theo nhịp phong
cầm,*

*Anh thợ mộc gò lưng trên tấm ván xù xì, lưỡi bào
xoàn xoạt rít lên như một tiếng còi dữ dội,*

*Những người con đã thành hôn hoặc chưa vợ chưa
chồng về nhà cha mẹ dự bữa cơm ngày lễ Tạ
ơn,*

*Người hoa tiêu đề bánh lái con tàu bằng cánh tay
lực lưỡng,*

*Người thủy thủ tàu đánh cá voi đứng lăm tay lao
tay móc,*

*Người săn vịt trời bước đi từng đoạn thận trọng,
im lìm,*

*Những mục sư hai tay khoanh chữ thập chờ phong
chức bên bàn thờ Chúa,*

*Cô gái quay sợi tiến tiến lui lui theo guồng chạy vo
vo,*

Người nông dân dạo chơi ngày chủ nhật, dừng lại
 bên rào ngắm bông mỳ bông mạch,
 Người điên thực thụ cuối cùng bị đưa đến nhà điên,
 (Chẳng bao giờ anh còn được ngủ như xưa, trên
 chiếc giường con trong buồng mẹ) ;

Người thợ in công nhật tóc hoa râm, má hóp, trên
 khay chữ miệt mài,
 Miệng bồm bẻm nhai thuốc lá, mắt nhòe trên bản
 thảo ;
 Những cánh tay, những cẳng chân dị dạng trói vào
 bàn mổ,
 Những mảnh thịt cắt đi rơi rùng rợn xuống thùng ;
 Người con gái lai đen bị đem bán trên bục đấu giá,
 gã say rượu gât gù bên lò sưởi tiếm ăn,
 Người thợ máy xấn hai tay áo, người cảnh sát đi
 tuần, người gác cổng điểm những ai qua lại,
 Anh thanh niên điều khiển chuyến xe thư, (Tôi yêu
 anh dù chưa hề quen biết)

Người lực sĩ lai da đen buộc lại dây giăng để vào
 thi chạy,
 Hội bắn gà tây nơi miền Tây thu hút trẻ già, kẻ
 đứng từ tay lên súng, người ngồi trên một khúc
 cây,
 Tay thiện xạ bước khỏi đám đông, tư thế sẵn sàng,
 giương súng ;
 Dân di cư mới đến tràn ngập bến tàu hay chen chúc
 trên đê,
 Đám nô lệ da đen cuốc xới đồng mía và trên lưng
 ngựa viên cai theo dõi,
 Tiếng kèn gọi rộn ràng phòng khiêu vũ, các ngài
 các cậu ủa theo các bà các cô, và từng cặp từng
 cặp cúi chào nhau,
 Người trẻ tuổi chong mắt nằm gác xép nghe nhạc
 mưa trên mái gỗ,

Người Ulvorin đặt bẫy trên nhánh sông đổ vào hồ
Hiurân,

Người đàn bà Da Đỏ quần tẩm áo viền vàng đang
bán giày da hoẵng và túi đính hạt cườm,

Người yêu tranh chăm chú nhìn dọc theo phòng
triển lãm, mắt lim dim, đầu nghiêng một phía,
Lúc thủy thủ cột tàu vào bến, người ta lao ván cho
hành khách lên bờ.

Cô em chia con sợi cho cô chị cuộn tròn, chốc
chốc lại ngừng vì vướng nút,

Người thiếu phụ lấy chồng được một năm, tuần
qua để đưa con đầu, đang hồi phục và sung
sướng,

Cô gái Hoa Kỳ mái tóc mượt mà đang đập máy
khâu hay làm công xưởng,

Người thợ lát đường cúi trên chiếc máy đào có hai
tay thương, cây bút chì người phóng viên lia
vội trên sổ tay, người thợ sơn kẻ biển chữ xanh
chữ vàng,

Người kéo thuyền gò lưng trên con đường thăm
 thăm, người kẻ toán tính số trên bàn, người thợ
 giày vuốt sáp ong đoạn chỉ,
 Người nhạc trưởng đánh nhịp cho dàn nhạc và các
 nhạc công rầm rập vang theo.
 Em bé đến nhà thờ rửa tội, người cải giáo tuyên bố
 lòng tin vừa đổi mới,
 Những con thuyền đua tỏa ra bên vịnh, cuộc đua
 bắt đầu, (Những cánh buồm sao mà trắng long
 lanh
 Người chèo bô cất cao tiếng hát gọi những con đang
 tách khỏi đàn,
 Người bán rong mò hôi nhẽ nhại, hòm hàng đề triu
 trên lưng, (người mua cò kè bớt đồng xu lẻ)
 Cô dâu giở bộ quần áo trắng, kim phút nhích chậm
 trên mặt đồng hồ,

Người ăn thuốc phiện nằm dài, miệng chum chúm,
 đầu ngay như khúc gỗ,
 Người gái giang hồ say khướt kéo lê tấm khăn
 quàng, mũ lắc lư trên cổ mụn sần sùi,
 Đám đông cười ô nghe ả chửi thề tục tũ, cánh đàn
 ông chế giễu và nháy mắt nhìn nhau,
 (Tội thân cô gái ! Nghe cô chửi thề, ta không cười,
 cũng không chế giễu ;)
 Vị Tổng thống họp hội đồng chính phủ, các bộ
 trưởng tai to mặt lớn ngồi quanh,
 Trên phố chợ ba bà bước đường hoàng tay khoác
 tay thân mật,
 Đoàn thủy thủ tàu đánh cá xếp cá hồng từng lớp
 ngồn ngộn trong khoang,
 Người dân Miduri vượt những đồng bằng, đi bán
 hàng và gia súc,
 Người bán vé trên tàu lắc túi tiền xúng xoảng làm
 hiệu cho hành khách,

Thợ lát sàn đặt ván, thợ lợp nhà đặt tôn lên mái,
thợ nề ơi ới gọi vôi,
Đám phu hồ thùng vác trên vai tiến theo hàng một

Bốn mùa nối tiếp nhau và cơ man nào là người tập
hợp thành một đám đông không bút nào tả xiết,
đó là ngày Mừng Tư Tháng Bảy (1) (loạt loạt
đại bác và súng trường rền vang nghe mới vui
sao !).

Bốn mùa nối tiếp nhau, người cày ruộng đi cày,
người cắt cỏ ra đồng cắt cỏ, và thóc mùa đông
rụng đầy mặt đất ;

Xa tít miền biển hồ, người câu cá mặng chờ đợi,
mắt đắm đắm nhìn chiếc hố đào trên mặt nước
đóng băng,

Những cội cây tua tủa quanh rừng, người khai hoang
vung rìu ra sức bô,

(1) Ngày Quốc khánh Hoa Kì.

Những người chờ đờ lúc hoàng hôn cột thuyền bên
 gốc dương hay gốc dẻ,
 Những người săn chồn đi khắp các nẻo sông Hồng,
 sông Tênoxi và sông Acânxo,
 Những cây đuốc sáng trưng trong đêm dài phủ
 trên Tsatahút hay Antamaho,
 Những lão trượng ngồi ăn tối bên bàn cùng cháu,
 con, chất, chút,
 Giữa bốn bức tường gạch mộc, dưới vải lều, phòng
 săn phùng bấy nghỉ ngơi sau một ngày vất vả,
 Đô thị ngủ và làng quê cũng ngủ,
 Người sống ngủ phân người sống, người chết ngủ
 phân người chết,
 Người chồng già ngủ bên cạnh vợ và người chồng
 trẻ cũng ngủ bên cạnh vợ ;
 Và tất cả họ qui tụ nơi tôi, và tôi tỏa về nơi họ,
 Và tất nhiên phải thế, tôi ít nhiều mang họ trong
 tôi,
 Và tất cả những người này tôi dệt thành bài hát
 chính tôi.

16

*Tôi là của người già và người trẻ, của kẻ dại cũng
như người khôn,*

*Không quan tâm đến người khác, luôn quan tâm
đến người khác,*

*Vừa là mẹ vừa là cha, vừa trẻ con vừa người lớn,
Người mang đầy chất thô lỗ và cũng mang đầy chất
thanh cao.*

*Tôi là của một dân tộc gồm nhiều dân tộc, nhỏ nhất
cũng vậy thôi, lớn nhất cũng vậy thôi,*

*Vừa là dân miền Nam, vừa là dân miền Bắc, tôi
sống bên sông Aucon làm một nhà trồng trọt
an nhàn và hiếu khách,*

*Tôi là một người Mĩ cứng đầu sẵn sàng làm mọi
nghề, tay chân thuộc loại dẻo dai nhất và rắn
chắc nhất trên trái đất,*

*Một người Kentácky đi bộ dọc lưu vực sông
Elcohon chân mang ghệt da hoẵng, một người
Luiziana hay một người Giogia,*

*Một người chở thuyền trên các biển hồ hay các
vịnh, hay dọc bờ đại dương, một người Huzio,
người Bedjo, hay người Bacai,*

*Tôi thấy như ở nhà khi xỏ đôi ủng tuyết Canada,
hay lên rừng, hay đến với ngư dân trên Đất Mới.*

*Tôi thấy như ở nhà giữa đội tàu phá băng đi ngoắt
ngoéo chữ chi cùng đoàn tàu bạn,*

*Tôi thấy như ở nhà trên những đồi núi Vomon,
hoặc trên rừng rú Mâyno, hoặc ở những trại
chăn nuôi Têchót,*

*Bạn của người dân Kelifonia, bạn của những người
dân Tây Bắc tự do, (tôi yêu những tấm cờ lớn
lao của họ),*

*Bạn của những người thả gỗ bè, bạn của phường
than, bạn tất cả những ai bắt tay mời uống mời
ăn,*

*Học trò của những người bình thường nhất, thầy
dạy những người nhiều tư duy nhất,*

*Một tay tập sự mới bắt đầu nhưng kinh nghiệm ỨC
vạn mùa,*

Tôi thuộc mọi màu sắc và đẳng cấp, thuộc mọi giai
tầng và tôn giáo,
Là nông dân, thợ máy, nghệ sĩ, bậc thượng lưu,
thủy thủ, quâyco
Là tù nhân, gã giang hồ mãi võ, kẻ hạ lưu, luật sư,
bác sĩ, thầy tu.

Tôi chống lại bất cứ điều gì, trừ việc bản thân mình
đa dạng,
Thở hút khí trời nhưng để lại rất nhiều ở phía sau
tôi,

Và tôi không vác mặt ta đây, tôi ở chỗ mình.
(Con thiêu thân và những hạt trứng cá li ti đều ở
chỗ của mình,
Những mặt trời sáng rực mà tôi nhìn thấy và những
mặt trời tối sầm tôi không nhìn thấy đều ở chỗ
của mình.
Cái sờ mó được ở chỗ của mình và cái không sờ
mó được cũng ở chỗ của mình.)

17

Những suy nghĩ đó thật ra của mọi người, ở mọi
 thời mọi nước, nào phải của riêng tôi,
 Nếu chỉ của tôi mà không phải của anh thì quả là
 vô nghĩa hay gần như vô nghĩa,
 Nếu chúng không phải điều bí ẩn hay lời giải điều
 bí ẩn thì chúng chẳng nghĩa lí gì,
 Nếu chúng không vừa xa xôi vừa gần gũi, chúng
 cũng không nghĩa lí gì.

Đây là ngọn cỏ mọc lên bất cứ đâu có đất và có
 nước,

Đây là không khí chung nhuần bọc địa cầu.

18

Tôi đến với âm nhạc hùng tráng, với kèn với trống,
Tôi không phải chỉ chơi hành khúc cho những người
chiến thắng, tôi chơi hành khúc cho cả những
người bị chinh phục, những nạn nhân.

Anh từng nghe chiến thắng là hay ho, có phải ?
Tôi bảo rằng thất bại cũng hay, những trận đánh
thua đánh thắng tựa trung cùng một tinh thần.

Tôi rung trống cho những người đã chết,
Vì họ, tôi thổi tiếng kèn sang sảng niềm vui.

Hoan hô những người thất bại !
Hoan hô những chiến thuyền đắm giữa đại dương !
Hoan hô chính những người chìm nơi đáy biển !
Hoan hô những tướng lĩnh thất trận, những anh
hùng bị đánh thua !
Hoan hô những anh hùng vô danh nhiều không xiết
kê, họ bằng vai với những anh hùng vĩ đại nhất
mà thế giới biết tên. <http://tieulun.hopto.org>

19

Đây bữa cơm dọn đều cho tất cả, đây miếng thịt
 dành cho cái đói tự nhiên,
 Ác thiện cũng như nhau đều có quyền ăn, tôi hẹn
 mọi người cùng đến,
 Tôi không muốn ai bị coi khinh hay bị gạt ra ngoài,
 Cô gái làng chơi, kẻ ăn chực, tên trộm cắp được
 mời,
 Mời người nô lệ môi dày, mời người cùng đinh
 thiên pháo ;
 Giữa họ và phần người còn lại sẽ không phân biệt
 mảy may.

Đây bàn tay nắm rứt rề, đây mùi tóc bay thoang
 thoảng,
 Đây môi tôi chạm môi em, đây tiếng thì thầm của
 thèm muốn khát khao.

*Đây thăm thăm chiều sâu và chiều cao, nơi gương
mặt tôi phản chiếu,
Đây bản thân tôi tư duy chìm đắm và lại trở được
đường ra.*

*Chắc bạn đoán tôi có một ý đồ gì rắc rối ?
Vâng tôi có ý đồ, vì mưa rào Tháng Tư và lớp mica
sườn đá cũng còn có ý đồ.
Chắc bạn cho là tôi muốn làm ngạc nhiên thiên hạ?
Thế ánh sáng ban ngày có gây ngạc nhiên không ?
con chim đuôi đỏ sớm mai riu rít trong rừng có
gây ngạc nhiên không ?
Phỏng tôi có gây ngạc nhiên gì hơn chúng ?
Giờ đây tôi nói chuyện tâm tình,
Tôi không nói được cho tất cả mọi người, nhưng
tôi sẽ nói riêng với bạn.*

20

*Ai đi đó ? thêm khát, nguyên sơ, huyền bí, trần
trông ;*

*Làm sao từ miếng thịt bò tôi ăn tôi lại chiết ra sức
mạnh ?*

*Muốn sao đi nữa, con người ta là cái gì ? tôi là cái
gì ? anh là cái gì ?*

*Tất cả những gì tôi chắm làm của tôi, anh sẽ đem
xếp cùng những cái của anh,*

Bằng không, nghe tôi chỉ mất thì giờ vô ích.

Tôi không kêu rên lời cả thế giới kêu rên,

*Rằng năm tháng là hư vô và trái đất toàn bùn lầy
rác rưởi.*

*Hãy xếp than van cầu khẩn vào cùng với thuốc
thang cho người tàn phế, bao nhiêu công thức
ném hết vào kho,*

*Tôi đội mũ theo sở thích của tôi, dù trong nhà hay
ngoài phố.*

*Việc gì tôi phải cầu nguyện ? Việc gì tôi phải tôn
thờ và khúm núm ?*

*Tôi đã xem xét các địa tầng, phân tích chân tơ kẽ
tóc, hỏi các nhà bác học và suy tính kĩ càng rồi,
Tôi không thấy thứ mỡ nào thơm ngon hơn mỡ
bọc xương tôi.*

*Tôi thấy tôi trong tất cả mọi người, không hơn ai
cũng chẳng kém ai dù chỉ là hạt thóc,
Và điều hay điều dở tôi nói về tôi là nói cả mọi
người.*

Tôi biết tôi vững vàng khỏe mạnh,
 Muôn loài trong vũ trụ không ngừng chảy về hội tụ
 nơi tôi,
 Mọi thứ trên đời được viết cho tôi và tôi phải tìm
 ra nghĩa.

Tôi biết tôi bất tử,
 Tôi biết quỹ đạo của tôi không compa người thợ
 mộc nào có thể vạch ra,
 Tôi biết tôi sẽ không qua đi như vòng lửa ban đêm
 trẻ nhỏ hươ bằng than củi.

Tôi biết tôi đường hoàng lâm liệt,
 Tôi không quấy rầy tâm trí bất nó tự biện minh hay
 phải làm cho thiên hạ hiểu mình,

Tôi biết rõ các định luật nguyên sơ không bao giờ
 biến bạch,
 (Tôi tính rớt cuộc tôi chẳng vênh vác gì hơn cái
 nivô đánh nền ngôi nhà ở của tôi).

*Người tôi sao, tôi sống vậy, thế đủ rồi,
Dù không ai hiểu trên đời, tôi lấy làm mãn nguyện,
Dù tất thấy mọi người đều hiểu, tôi lấy làm mãn
nguyện.*

*Một thế giới hiểu tôi, to lớn vô cùng, đó là bản
thân tôi,
Dù tôi đạt tới đích của tôi hôm nay hay phải ức
triệu năm sau nữa,
Tôi có thể vui mừng đón nhận thành công tấp lự,
hoặc có thể vui mừng ngang vậy để chờ.*

*Bệ đứng của tôi mộng đục sâu vào đá hoa cương,
Ha hả tôi cười trước điều anh gọi là hủy diệt,
Và tôi hiểu sự mệnh mông vô tận của thời gian.*

21

Tôi là nhà thơ của Thế xác và nhà thơ của Linh hồn,

Nhưng vui thú trên trời đều thuộc về tôi cũng như những khổ hình địa ngục

Những vui thú tôi cấy ghép vào tôi cho nảy nở sinh sôi, những khổ hình tôi diễn dịch sang một ngôn ngữ mới.

*Tôi là nhà thơ của cả đàn bà, của cả đàn ông,
Và tôi bảo làm đàn bà, làm đàn ông đều vĩ đại,
Và tôi bảo không gì vĩ đại hơn làm mẹ những con người.*

*Tôi hát bài hát của phát huy và kiêu hãnh,
Chúng ta đã cúi đầu van vỉ nhiều rồi,
Tôi chỉ ra rằng sự vĩ đại chỉ nằm trong phát triển.*

*Anh đã vượt bạn anh ? Anh đang làm Tổng Thống?
Phỏng đã mùi gì, mọi người sẽ làm hơn thế và sẽ
còn đi xa hơn.*

*Tôi là bạn đồng hành của bóng đêm dịu hiền đang
tỏa rộng,
Tôi kêu gọi đất liền biển cả, một nửa mình trùm
bởi bóng đêm.*

*Hãy ghi chặt lấy ta, hỡi bóng đêm ngực lồ lộ thanh
xuân, hỡi bóng đêm phì nhiêu đầy dân lực !
Đêm của gió nồm, đêm của vài ngôi sao lớn lơ
thơ!*

*Đêm im lìm gập đầu ra hiệu, đêm mùa hè điên đại
trần trướng.*

*Hãy mỉm cười đi, hỡi mặt đất đầy khoái lạc, hỡi
thở dịu hiền êm mát !*

Đất của cỏ cây đang ngủ ướt đầm !

*Đất của chiều tà tắt hẳn, của núi non sương phủ
mênh mông !*

*Đất của trắng rằm nhuộm sắc xanh đỏ thủy tinh
lênh láng !*

*Đất của ánh sáng lồng bóng tối chập chờn con nước
các dòng sông !*

*Đất của những lùm mây trong xám vì tôi càng bội
phần xán lạn !*

*Đất lách đường lao đi xa thẳm, đất phì nhiêu đầy
những vườn táo ra hoa !*

Hãy mỉm cười đi, vì người yêu đã đến.

*Đất trút cho ta tình yêu không tính đếm, cho nên ta
cũng trao tình yêu cho đất,*

Ôi tình yêu say đắm không sao nói được nên lời.

22

Biển ơi ! Ta cũng trao ta cho em, ta đoán được
 điều em muốn nói,
 Từ bờ cát, ta ngắm nhìn em uốn muôn vàn ngón
 tay vẫy gọi,
 Ta tin rằng em chẳng chịu về nếu chưa được chạm
 người ta,
 Chúng mình phải đi dạo một vòng, ta cởi áo quần,
 em hãy cuốn ngay ta khỏi tầm nhìn mặt đất.
 Hãy gói đầu ta lên cánh tay mềm, hãy ru ta trên
 vông sóng dung đưa,
 Hãy té lên ta làn nước yêu thương để ta có thể trả
 lại em như thế.

Biển của lớp lớp sóng trào trải rộng,
 Biển thở âm âm quần quai mệnh mông,
 Biển của muối ta ăn mặn mà cuộc sống và của
 những nắm mồ không xẻng đào nhưng luôn mở
 sẵn,

Biển gào lên và dềnh lên bão táp, biển tính tình
 biến động khó chiều,
 Ta với em là một, ta là của một giai đoạn tách
 riêng và của muôn nghìn giai đoạn.

Tôi tham gia triều xuống triều lên, tôi ngợi ca căm
 thù và hòa giải,
 Tôi ngợi ca những bạn tình cùng những ai đêm ngủ
 gối tay nhau.

Tôi là người chứng thực tình thương,
 (Chẳng nhẽ đem liệt kê đồ đạc trong nhà mà lại bỏ
 qua chính cái nhà mang chúng ?)
 Tôi không chỉ là nhà thơ của điều thiện thôi đâu,
 tôi cũng không chối từ làm nhà thơ điều ác.
 Nói dóc về đức hạnh và thói hư tật xấu là nghĩa gì ?
 Điều ác thúc đẩy tôi và sửa điều ác cũng thúc đẩy
 tôi, tôi thờ ơ không ý kiến,
 Đáng tôi đi không phải đáng vẽ bới móc lỗi lầm
 hay bác bỏ,

*Tôi tưới cho rễ tất cả những gì đã mọc thành cây.
Hay anh sợ sinh đẻ liên miên sẽ gây lao hạch ?
Hoặc giả anh cho phải hoàn thiện và chỉnh lí những
luật trời ?*

*Tôi thấy phía bên này có một quả cân, phía đối lập
bên kia cũng một quả cân,
Một học thuyết mềm dẻo cũng giúp đỡ vững vàng
như một học thuyết cố định.
Ta tư duy và hành động hôm nay chính là tự thức
tỉnh và sớm bước lên đường.*

Giây phút này đây đến với tôi vượt qua triệu triệu
 năm quá khứ,
 Không gì hay hơn nó, không lúc nào hơn lúc bây
 giờ.
 Những ai đó ngày xưa ăn ở tốt hay ngày nay ăn ở
 tốt đều chẳng phải lạ kì,
 Điều kì lạ là làm sao có thể có một kẻ thấp hèn hay
 một người vô đạo.

23

Các thời đại không ngừng phát triển từ chương,
 Và từ của tôi, một từ hiện đại, từ Quần chúng.
 Một từ của lòng tin không bao giờ lùi bước,
 Dù ở đây hay sau này cũng vậy, tôi tuyệt đối chấp
 nhận Thời gian.

Chỉ có thời gian là không vết rạn, chỉ có thời gian
 hoàn thành và bổ sung tất cả,
 Chỉ có sự diệu kì huyền bí để đánh lạc đường kia
 bổ sung tất cả.

*Tôi chấp nhận Thực tại và không cả gan nghi ngờ
Thực tại,
Chủ nghĩa duy vật từ đầu đến cuối thấm nhuần.*

*Hoan hô khoa học thực nghiệm ! Sự chứng minh
chính xác muôn năm !
Hãy đi kiếm hoa thiên-thảo, lá bách hương và cành
li-la bó thành một bó.
Đây nhà từ điển học, đây nhà hóa học, nhà học giả
này làm nên một ngữ pháp từ những khung chữ
tượng hình Ai Cập cổ xưa,
Những nhà hàng hải này đã đưa tàu qua những biển
hiểm nghèo chưa ai dò biết.
Đây là nhà địa chất, đây là người cầm dao giải
phẫu, đây là nhà toán học.*

*Những vinh quang cao nhất mãi mãi thuộc các
người,
Những việc các người làm thật là hữu ích, tuy nhiên
đó vẫn chưa phải nơi cư trú của tôi*

*Nhưng nhờ chúng tôi bước vào một địa vực thuộc
miền tôi cư trú.*

*Từ ngữ của tôi ít gọi lại những đặc tính người đời
đã nói,*

*Chúng gọi lại nhiều hơn cuộc sống không ai nói
đến, gọi lại tự do và giải phóng con người,*

*Và chúng xem khinh những kẻ trung dung, phò
quan hoạn, và chúng ưu đãi những người đàn
ông đàn bà trang bị đủ đầy,*

*Và chúng đánh tiếng công nổi loạn, chúng dừng lại
cùng những người bôn tẩu và những người âm
mưu lật đổ.*

24

Oan Uytman, một vũ trụ, con của đảo Menhétân,
Ngõ ngược, đầy đà, yêu khoái lạc, ăn nhậu và sinh
con đẻ cái,

Không đa sầu đa cảm, không đứng trên kẻ khác dù
đàn ông hay đàn bà, không tách khỏi mọi người,
Chẳng nhũn nhặn cũng chẳng không nhũn nhặn.

Hãy tháo khóa ra khỏi cửa !

Hãy tháo cửa ra khỏi khung !

Bất cứ ai hạ thấp một con người là hạ thấp tôi,

Và việc làm lời nói gì bất kì, rớt cuộc đời vào tôi
hết.

Qua tôi cuộn cuộn khí thiêng trời đất, qua tôi dòng
điện chạy và kim đồng hồ đo.

Tôi nói lên khẩu lệnh cô sơ, tôi nổi hiệu nền dân
chủ,

Lay Chúa ! Tôi sẽ không nhận một thứ gì mà mọi
 người không có trong điều kiện tương đương.
 Qua tôi rất nhiều tiếng nói từ lâu câm lặng,
 Tiếng nói của thế hệ vô tận những nô lệ và những
 tù nhân,
 Tiếng nói của thế hệ vô tận những nô lệ và những
 quân trộm cắp và những người còi cọc,
 Tiếng nói của những chu kì chuẩn bị và sinh sôi,
 Và của những sợi dây nối các vì sao, và của tình
 khí người cha cùng dạ con người mẹ,
 Và của những quyền người bị kẻ khác ngòai lên,
 Của những kẻ không thành nhân dạng, những kẻ
 tầm thường, những kẻ vô duyên, những kẻ ngu
 dần, những kẻ bị người đời khinh rẻ,
 Của sương mù trên không, của loài bọ hung lẫn lóc
 đồng phân.

Qua tôi những tiếng nói bị đời cấm đoán,
 Tiếng nói của đục cái và đục vọng, tiếng nói có
 màn che và tôi vén màn lên,
 Tiếng nói tục tằn tôi nói toạc ra và làm đổi thay
 diện mạo.

Tôi sẽ không lấy tay bịt miệng,
 Nói về lòng gan, tôi cho cũng tế nhị như nói về đầu
 óc, trái tim,
 Giao hợp đối với tôi cũng chẳng tục tĩu gì hơn cái
 chết.

Tôi tin tưởng nơi xác thịt và những thềm thường
 đục vọng,
 Nhìn, nghe, sờ mó đều là chuyện thần kì và mỗi
 phần mỗi khúc của tôi là một thần kì.
 Con người tôi, trong cũng như ngoài rất đổi thiêng
 liêng và tôi biến thành thiêng liêng bất luận cái
 gì tôi đụng tới hoặc chạm vào tôi,
 Hương nách này thơm hơn lời cầu nguyện,
 Cái đầu này hơn các nhà thờ, các thánh kinh và tất
 cả các tín điều.

Nếu như ta tôn thờ một thứ gì hơn thứ khác thì đó phải là thân thể ta đang rộng hay bất kì bộ phận nào của nó.

*Đó phải là người, hình hài ta ánh sáng soi qua !
Đó phải là các người, những phần người thấy lấy
và xấp bóng cùng bộ phận để ta ngồi !*

*Đó phải là người, con dao cày rấn chắc tượng trưng
giống đục !*

*Đó phải là các người, tất cả những gì vun xới mình
ta !*

*Đó phải là người, máu của ta ! dòng máu vắt từ
cuộc sống của ta, phì nhiêu như sữa mẹ !*

*Đó phải là người, lồng ngực ta áp vào những lồng
ngực bạn bè !*

*Đó phải là các người, những nếp cuộn óc ta đây bí
ẩn !*

*Đó phải là các người, chùm rễ song sạch đất ! con
chim dễ nhút nhát ! cái tổ chim hai trứng được
bảo vệ kĩ càng !*

*Đó phải là người, mớ cỏ khô xoắn tít bù xù của tóc
râu lông lá !*

*Đó phải là người, nhựa phong rỏ giọt, chất kiêu
hùng thốc giống của đàn ông !*

Đó phải là người, mặt trời hào phóng !

*Đó phải là người, hơi rượu bùng bùng soi rạng hay
che mờ khuôn mặt ta !*

*Đó phải là người, giọt sương mờ hôi, suối mờ hôi
ròng ròng chảy !*

*Đó phải là các người, những cơn gió đang cọ vào
cơ quan sinh dục của ta và mơn man da thịt ta !*

*Đó phải là các người, những cánh đồng gân bắp
mênh mông, những cánh sỏi xanh biếc, những
bước chân si tình lang thang trên những đường
ta uốn khúc !*

Những bàn tay ta đã bắt, khuôn mặt ta đã hôn, kẻ
 trần phàm ta từng tiếp xúc, đó sẽ là các người !
 Tôi say thẳng tôi, này đây vô số thẳng tôi, tất cả
 tràn đầy khoái lạc,
 Và từng giờ từng phút, dấu việc gì xảy đến, lòng
 tôi đều dào dạt niềm vui,
 Tôi không tả được hai chân tôi run rẩy thế nào,
 cũng không nói được ước muốn nhỏ bé nhất
 của tôi nguyên nhân từ đâu đến,
 Hoặc nguyên nhân tình bạn tôi tỏa ra, hoặc nguyên
 nhân tình bạn tôi nhận về.

Ngay bước lên thêm, tôi cũng dừng lại xem phải
 chăng bước chân là thật,
 Một dây hoa leo trên cửa sổ còn thỏa mãn tôi hơn
 các lí thuyết siêu hình trong sách.

Nào ngấm rạng đông !
 Ánh sáng nhỏ nhoi dọi héo dần bóng đêm mờ đục
 mênh mông,
 Không khí nếm ngon trong miệng.

*Trong nô giỡn thơ ngây, thế giới mang nặng sinh
linh xoay vần im lặng đây, rõ sương mát rượi
long lanh,
Chênh chênh đường bay khi cao khi thấp.*

*Một vật gì tôi không sao nhìn thấy cương cộc nhọn
lên thềm muốn,
Biển nhựa đời long lanh trải ngập trời cao.
Trời xuống ăn nằm với đất, sự chung chạ hằng
ngày kết thúc,
Từ phương Đông lúc này lời thách thức cất trên
đầu tôi, lời chế nhạo mỉa mai. Được, xem liệu
ngươi có sẽ làm bà chủ !*

25

Mặt trời mọc chói lòa dữ dội có thể giết tôi chóng
vánh như chơi,
Nếu lúc này và mọi lúc tôi không bắn khỏi người
tôi một mặt trời đang mọc.

Linh hồn ta ơi, như vàng dương, hai ta cũng đang
mọc lên dữ dội chói lòa,
Ta đã tìm thấy mặt trời của ta trong bình minh êm
mát.

Tiếng nói của tôi đuổi theo những gì mắt tôi không
với tới,
Lưỡi tôi uốn trườn lên nhiều thế giới và những khối
hình của nhiều thế giới,
Lời nói là chị em sinh đôi của sự nhìn, nó tự đo
mình không nổi
Nó luôn khiêu khích tôi, giọng cay độc mùa mai,
Anh Oan (*), anh chứa đựng khá nhiều, cứ sao anh
không tuôn ra cho hết ?

* Tác giả

Đây, chẳng khích được ta đâu, người quan niệm về
 phát ngôn cao quá,
 Lời nói ơi, há không biết người phủ lên ngàn vạn
 chồi non ?
 Trong tấm tối chúng đợi chờ, được giá băng che
 chờ,
 Lốp đất đen co lại trước tiếng ta vang dậy sấm
 truyền,
 Ta nằm bên dưới những nguyên nhân để cuối cùng
 cân bằng chúng,
 Tri thức ta là một phần sống động của ta, nó luôn
 khớp với ý nghĩa muôn loài,
 Là hạnh phúc, (người nghe tôi dù chị dù anh, ngay
 hôm nay hãy bắt đầu tìm nó).

Ưu điểm cuối cùng của ta là chối từ người, chối từ
 tước khỏi ta cái ta thật sự,
 Người cứ bao trùm thế giới, nhưng đừng cố bao
 trùm ta,

Những phần hay ho bóng bẩy nhất trong người, ta
chỉ đứng xa nhìn là thấu tóm hết.

Viết và nói đều không chứng thực con người tôi,
Tôi mang trọn vẹn bằng chứng và đủ mọi điều trên
khuôn mặt,

Với đôi môi im lặng, tôi hoàn toàn đánh bại kẻ
hoài nghi.

26

Giờ đây tôi không làm gì hết, chỉ nghe,
Để lấy những điều nghe được làm giàu thêm bài
hát này, cho những âm thanh tham gia vào đó.

Tôi nghe thấy chim líu lo, lúa xôn xao mọc, lửa
reo, củi nấu cơm lách tách,

Tôi nghe thấy âm thanh tôi yêu thích, âm thanh của
tiếng người,

Tôi nghe thấy tất cả những âm thanh cùng cất lên,
phối hợp, tan ra và luôn tiếp nối,

Những âm thanh đô thị, và những âm thanh ngoài
đô thị, những âm thanh ngày và đêm,

Tiếng trẻ bi bô với những người yêu quý chúng,
 tiếng cười huyên náo của nhân dân lao động
 trong bữa ăn,
 Giọng ôm ôm giận dữ của tình bạn tan vỡ, tiếng
 thều thào của người đau ốm,
 Người chánh án tay nắm chặt mép bàn, đọc bản án
 tử hình, môi nhợt nhạt, Tiếng hô la hụi của công
 nhân khuôn vác bốc những tàu hàng trên bến,
 điệp khúc của những người thợ nhổ neo,
 Tiếng chuông rung báo động, tiếng kêu cháy, tiếng
 rú những xe cứu hỏa lao nhanh nhấp nháy đèn
 màu,
 Tiếng còi hơi, tiếng đoàn tàu xịch xịch nặng nề
 chạy tới,
 Bài hành khúc chậm rãi dẫn đầu đoàn thể điều hàng
 đôi ;
 (Họ đi hộ tống một thi hài, những ngọn cờ phủ sa
 đen rủ xuống.)

Tôi nghe thấy đàn xello, (đó là tiếng thở than của
trái tim một chàng trai trẻ,) Tôi nghe thấy kèn
pittông âm thanh ào ạt đổ vào tai,
Bụng tôi ngực tôi xao xuyến vì những cảm giác
vừa êm dịu vừa cuồng dại.

Tôi nghe thấy dàn đồng ca, đó là một vở ôpêra lớn,
A, đây quả là âm nhạc ! Cái đó hợp với tôi.

Một giọng nam cao tràn ngập người tôi, tươi mát
bao la như sáng tạo,
Vòm miệng anh cuốn tròn cuộn âm thanh
tuôn vào đây ấp người tôi. Tôi nghe thấy giọng
nữ cao điệu luyện (công trình này đây phỏng là
cái gì so với công trình của chị ?)
Dàn nhạc cuốn tôi đi trong cơn lốc xa hơn cả tầm
sao Thiên vương đang bay,
Nó kéo bật những cuồng nhiệt tôi không ngờ tôi
có,

Nó chấp cho tôi một cánh bướm, tôi đập nhẹ hai
 bàn chân bị những gợn sóng lười đến liếm,
 Mưa đá tuôn xuống đầu tôi ào ào giận dữ, tôi thở
 không ra hơi,
 Tôi ngâm mình trong mốocphin hòa lẫn mật ong,
 khí quản quản nghệt trong vòng dây Thần chết,
 Và cuối cùng tỉnh lại để cảm thấy muôn vàn bí ẩn
 mệnh mòng.
 Cái mà chúng ta gọi tên là tồn tại.

27

Tồn tại dưới bất cứ hình thức nào, thế là gì ?
 (Chúng ta luẩn quẩn loanh quanh trong một vòng
 tròn, tất cả chúng ta, để luôn luôn quay về chỗ
 cũ.)
 Nếu không có vật gì phát triển hờn, làm con sò
 nằm trong vỏ cứng, thế đủ rồi.
 Vỏ của tôi không cứng như vỏ sò,

Tôi mang khắp người, dù đứng dù đi, những vật
dẫn truyền cực nhạy,
Chúng túm lấy từng sự vật và dẫn thấu tôi vô sự
bình yên.

Tôi chỉ cựa quậy ngón tay, nắn bóp, mó sờ là thấy
mình thêm khát,
Tôi cứ chạm người vào người khác, đủ không chịu
được rồi.

28

Đây phải chăng tôi chạm vào ai ? tôi run lên biến
thành một thằng tôi mới mẻ,
Lửa cháy bùng bùng cùng ête cuộn cuộn đổ về các
mạch máu tôi,
Cái đầu mẩu phản phúc vươn dài và cương lên phụ
họa,
Máu thịt tôi vung sấm, sét đánh vào một hình hài
hầu như không khác thằng tôi,
Tay chân tôi cứng đờ vì những kích thích sôi lên từ
mọi phía,

Chúng giằng vủ tim tôi vắt những giọt bị khước từ,
 Cư xử sỗ sàng, không cho tôi cự tuyệt,
 Như cố ý cướp đi phần tinh túy của tôi,
 Cởi cúc áo quần tôi, ôm lấy mình tôi trần trụi,
 Đánh lừa sự bối rối của tôi với vẻ thản nhiên của
 ánh nắng và những bãi chẵn,
 Trơ trẽn gạt đi những giác quan bẽ bạn,
 Chúng mua chuộc xúc giác tôi để đổi chỗ ra gặm
 cỏ tận rìa người,
 Không chiếu cố, không nề vì, mặc sức tôi đang
 tháo cựa hay mặc tôi giận dữ,
 Chúng đi tìm bày đàn quanh đó để cùng thú vui
 một lát,

Rồi tất cả tập trung trên mũi đất để hành tôi.
 Lính canh trên các phần khác của người tôi đều đào
 ngũ,
 Chúng bỏ mặc tôi cho một tên du đảng đỏ gay,
 Chúng kéo hết ra mũi đất chúng kiến và tiếp tay
 cho địch.

Tôi bị một bầy phản phúc bỏ rơi,
 Tôi nói như điên, tôi mất trí rồi, tôi là kẻ phản
 phúc số một chứ không ai khác, Chính tôi ra
 mũi đất trước tiên, chính tay tôi bồng tôi ra đó.

Ôi xúc giác xấu xa ! người đang làm gì vậy ? Hơi
 thở ta tắc trong cổ họng,
 Hãy mở các cửa đập của người ra, ta không chịu
 được nữa rồi.

29

*Hỡi xúc giác đang yêu mù quáng và đang vật lộn,
hỡi xúc giác còn nằm trong bao, đầu đội mũ,
răng nhọn hoắt !*

Rời bỏ ta, người đau đớn thế sao ?

*Theo dấu bước chân đi là sự đến, đời là truyền kiếp
trả vay,*

*Mưa trút rào rào từng thác nước, và phân thưởng
mai sau sẽ lớn hơn nhiều.*

*Những mầm non bắt rễ trùng trùng, đứng bên lề
đường sinh sôi ngồn ngồn,*

*Những phong cảnh đang trong phác thảo, hùng tráng,
kích thích tự nhiên, rực rỡ ánh vàng.*

30

Mọi chân lí nằm chờ trong mọi vật,
 Không vội vàng mà cũng không chậm trễ ra đời,
 Không cần foxép cặp thai của nhà giải phẫu,
 Điều còn con vô nghĩa cũng lớn lao như bất cứ điều
 gì

(Phỏng có gì hơn hay to hơn sự tiếp xúc bằng da
 bằng thịt ?)

Lí luận và giảng kinh chẳng bao giờ thuyết phục
 Khí ẩm ban đêm thấm vào hồn tôi vẫn cứ sâu hơn.

(Chỉ cái gì tự chứng thực mình trước mọi người
 mới như thế được, trước cả đàn ông và cả đàn
 bà,

Chỉ cái gì không ai phủ nhận mới có khả năng như
 thế.)

Một phút đồng hồ và một giọt thẳng tôi cũng làm
óc tôi lắng xuống,
Tôi tin tưởng những tảng đất ướt đầm cũng sẽ thành
người yêu và sẽ sáng như đèn,
Và thật một người đàn ông hay đàn bà là tóm tắt
của muôn nghìn tóm tắt,
Và tình cảm họ với nhau là một đỉnh núi chồi lên
một bông hoa,
Và họ sẽ phải đâm nhánh vô tận từ bài học kia cho
tới khi bài học thành toàn năng sáng tạo,
Cho tới khi mỗi người đều làm ta vui sướng và ta
làm vui sướng mọi người.

31

*Tôi tin một lá cỏ không thua gì một vòng bay của
các vì sao,*

*Và con kiến cánh cũng ngang phần hoàn hảo, một
hạt cát hay một viên trứng chim hồng tước thì
cũng vậy.*

*Và con châu chấu xanh là một kiệt tác bậc thầy,
Và dây com xôi bò mặt đất có thể đem lên các
phòng khách nhà trời trang trí,*

*Và khớp xương nhỏ nhất tay tôi tinh vi hơn các đồ
máy móc tinh vi,*

*Và con bò cái cúi đầu gặm cỏ vượt xa muôn nghìn
pho tượng,*

*Và con chuột nhắt cũng đủ điệu kỳ để lung lay triệu
triệu người không tín ngưỡng.*

*Tôi thấy tôi kết hợp nào đá mica đen, nào than, nào
rêu bông, nào quả, hạt, củ con củ cái,*

*Và khắp người tôi chất đầy loài thú loài chim,
Những thứ ở sau tôi, tôi đã bỏ xa, vì những lí do
chính đáng,*

*Nhưng khi tôi muốn, tôi vẫn gọi lại bên tôi bất cứ
vật gì.*

*Mặc cho chúng chạy trốn tôi hay rút rè ẩn nấp,
Mặc cho nham thạch phun lửa bỏng nghìn xưa cản
bước tôi lại gần,*

*Mặc cho con ma-mút cổ sơ rút về dưới đồng xương
hóa bụi,*

*Mặc cho sự vật cách xa vạn dặm hay thu dưới mọi
hình.*

*Mặc cho đại dương cạn xuống đáy sâu và những
quái vật khổng lồ nấu mình bên dưới,*

Mặc cho con điều hâu ở cùng nhà với cả trời xanh,

*Mặc cho con rắn trườn mình dưới đám dây leo hay
giữa những thân cây vừa hạ,*

*Mặc cho con nai phương Bắc rúc vào lòng kín rừng
sâu,*

*Mặc cho con chim cộc cánh mỏ bẹt lưỡi dao di cư
lên miền Labrador cực bắc,*

*Tôi mau lẹ theo sau, nhắm mắt chim cheo leo vách
đá tôi trèo.*

32

Tôi nghĩ tôi có thể quay về sống cùng muôn thú,
chúng thật thảo nhiên và tự chủ,
Tôi đứng nhìn không chán mắt hồi lâu.

Chúng không đổ mồ hôi, không than thân trách
phận,
Chúng không trần trọc thâu đêm khóc tội lỗi của
mình,
Chúng không làm tôi phát ốm vì tranh cãi những
bồn phận phải hoàn thành với Chúa,
Không con nào bất mãn, không con nào hóa rồ vì
tham chiếm của riêng,
Không con nào quì lạy con nào, hay quì lạy một
con cùng loài sống hàng nghìn năm về trước,
Không con nào đáng tôn sùng hay khốn khổ trên
khắp địa cầu.

Như vậy chúng tỏ ra có họ với tôi và tôi công nhận chúng,

Chúng mang đến cho tôi những kí hiệu của chính tôi, chúng chứng minh chúng có đủ những kí hiệu này.

*Những kí hiệu này không hiểu chúng lấy ở đâu,
Hay là tôi đã qua nẻo ấy và lơ đãng đánh rơi vào
những thời xa lắc ?*

Bản thân tôi đi lên từ thuở ấy, và bây giờ, và mãi mãi,

Luôn góp nhặt thêm, luôn phô bày thêm và rất khẩn trương,

Vô tận vô cùng, tôi thu tóm muôn loài, đứng giữa loài nào cũng là đồng loại,

Không quá khắt khe với những kẻ giúp tôi hồi tưởng chính mình,

Tôi nhặt ra đây một chú tôi yêu, và đi với chú trong tình huynh đệ.

Chú ngựa giống vẽ đẹp hiên ngang đồ sộ, nhựa
 sống tràn đầy, đón nhận bàn tay tôi ve vuốt,
 Đầu ngẩng cao, trán rộng giữa hai tai,
 Bốn chân bóng nhẫy và mềm mại, đuôi quét đất,
 Đôi mắt long lanh tinh nghịch, đôi tai thon vẫy nhẹ
 nhàng.

Hai lỗ mũi chú nở ra khi gót tôi ghì lấy chú,
 Bốn chân chắc nịch run lên khoan khoái khi hai
 đùi phi một vòng rồi lại trở về.
 Chú ngựa giống ơi, ta dùng chú mày một phút thôi,
 và ta bỏ chú mày ở lại,
 Ta cần gì bước chú mày phi, khi ta phi vượt chú
 mày?
 Dù đứng dù ngồi, ta vượt những khoảng không nhanh
 hơn chú.

33

Không gian và Thời gian ! Tôi thấy điều tôi ngờ
 ngờ chính là chân lí,
 Điều tôi ngờ ngờ khi nhón nhơ trên cỏ,
 Điều tôi ngờ ngờ khi một mình trên giường vò võ,
 Và lại nữa khi lang thang bãi cát, dưới vòm sao
 buổi sớm nhật dần.
 Tôi cắt bỏ dây neo, bỏ khối đá tảng bằng, chống
 khuỷu tay lên vũng biển,
 Người tôi viển những rặng núi rặng cưa, lòng bàn
 tay trù lên các đại châu,
 Tôi bước đi cùng ảo mộng
 Tôi đến bên những khối nhà đô thị vuông bốn góc,
 vào những lán quây gỗ phiến cắm trại cùng mấy
 bác sơn tràng,
 Men theo vết bánh xe trên đường cái, men những
 khe, những lòng suối cạn,

Giẫy cỏ luống hành hay cuốc mấy hàng carốt, phòng
 phong, vượt những đồng cỏ mênh mông, đi hun
 hút vào những đường rừng sâu thẳm,
 Tìm mỏ, đào vàng, cất tiện cây trên một khu đất
 mới mua,
 Sục mắt cá chân trong cát bỏng để kéo thuyền xuôi
 dòng nước cạn,
 Đến nơi con báo trên cành cao đi đi lại lại, con
 hươu phát khùng quay đầu húc người săn,
 Nơi con rắn đuôi kền kền dài mềm nhũn sượt
 nắng trên hòn đá tảng, nơi con rái cá nhai rau
 rầu ngon lành,
 Nơi con cá sấu đầy người mụn nhọt thành chai
 đang nghỉ bên lạch nước,
 Nơi con gấu đen đi kiếm mật ong, nơi con hải li
 đập cái đuôi bơi chèo bì bõm dưới bùn ;
 Bay trên đồng lúa đang lên, trên đồng bông hoa
 vàng, trên ruộng lúa xanh vồng nước,
 Trên căn nhà nông trại mái nhọn chạm những chùm
 bọt sóng, ống máng buông dài những đợt dây
 leo,
 Trên những cây hồng miền Tây, trên những cây
 ngô dài lá, trên những cây gai mảnh dẻ, hoa
 xanh tím,

Trên những cây kiêu mạch trắng và nâu, tôi cũng
 vo ve cùng đám côn trùng,
 Trên những cây đại mạch màu xanh sẫm sóng lên
 rập rờn trong gió nhẹ ;
 Tôi leo núi, thận trọng rướn mình, tay bám những
 cành la gầy guộc,
 Chân giẫm lối mòn in trên cỏ hay lách qua bờ bụi
 rừng già,
 Nơi con cun cút huýt còi bên bìa rừng gần ruộng
 lúa,
 Nơi con dơi bay trong chiều tà Tháng Bảy, con
 cánh cam vàng kéch xù rơi trong đêm tối,
 Nơi con suối chảy từ những rễ sù sì cổ thụ ra đồng
 cỏ mượt mà,
 Nơi đàn gia súc đứng đuối ruồi rừng rừng da thịt,
 Nơi miếng vải bọc phó mát treo trên bếp, nơi những
 chiếc kiềng nhóm lửa xoạc chân trên nền lò, nơi
 mạng nhện trên những đòn tay kết tua rủ xuống.

Nơi những búa máy nện choang choang, nơi những
trục máy in xoay tít,

Nơi tìm người đập rộn lên vì những buồn đau khủng
khiếp dưới xương sườn,

Nơi quả tim khí cầu hình trái lê trôi trên trời rộng,
(bản thân tôi cũng ngồi trên đó và bình tâm
nhìn xuống đất),

Nơi chiếc lăng cấp cứu trên tàu được kéo bằng dây
xích, nơi nắng ấm làm nở ổ trứng phớt xanh
trong cát lô nhô,

Nơi cá voi mẹ bơi bên cá voi con và không rời con
một giây,

Nơi con tàu chạy bằng hơi nước kéo theo sau đuôi
khói lê thê,

Nơi vây cá mập như một mảnh gỗ mun nhẹ trên
mặt biển,

Nơi con tàu buồm chày dờ vờ trên những hải
lưu xa,

Nơi vỏ hà bám trên cầu tàu nhờn nhựa, nơi dưới
cầu tàu xác người thối rữa ;

Nơi lá cờ mọc đầy sao bay lên dẫn lối các trung
đoàn,

Tôi lại gần và men theo Menhétân suốt chiều dài
hòn đảo,

Đến dưới chân thác Niagara buông rèm nước trước
mặt tôi,

Bước lên thềm cửa, ra bực gỗ treo yên ngựa kê ở
phía bên ngoài,

Đến sân đua ngựa, hay đi cắm trại và ăn uống ngoài
trời, hay nhảy jig, hay chơi bóng phết,

Dự những buổi cánh đàn ông đàn đúm vui chơi,
đùa cợt tục tĩu, châm biếm cay chua, nhảy múa,
rượu và cười,

Ở nhà máy rượu táo, nếm nước mạch nha gây
men ngọt lịm màu nâu, dùng cọng rom hút nước
quả.

Giữa những chị em gọt táo, thêm hôn tất cả những
quả đỏ au phơi mình trước mắt tôi,

Dự những ngày họp mặt, những cuộc vui bãi biển,
những buổi đôi công huyên náo như hội ong
để làm việc nông và để cất nhà ;

Nơi con chim yêng chuyên giễu cợt người, hót
ngọt ngào lạnh lốt, rồi kêu quang quác, rồi rít
lên, rồi khóc,

Nơi cỏ khô chất đống trong sân trại, nơi những
cọng khô rơi vãi, nơi con bò cái chuyên để con
chờ dưới mái che,

Nơi con bò dái tiến lên làm công trình của giống
 đực, nơi con ngựa giống nhảy con ngựa cái, nơi
 con gà trống đập con gà mái,
 Nơi đàn bò tơ gặm cỏ, nơi đàn ngỗng chúi chúi cái
 đầu mổ thức ăn,
 Nơi bóng chiều đồ dài trên đồng cỏ mênh mông
 vắng lặng,
 Nơi những đàn bò bước đi ngồn ngộn triển khai
 hàng dậm xa gần,
 Nơi con chim sâu óng ánh bộ lông, nơi con thiên
 nga trường thọ ngoằn ngoèo uốn cổ,
 Nơi con hải âu lướt cánh bên bờ biển và cười lên
 khúc khích như người,
 Nơi những đò ong xếp hàng trên chiếc ghế dài cũ
 kĩ trong mảnh vườn lút cổ,
 Nơi bầy đa-đa cổ ngán đậu một vòng tròn trên đất,
 đầu quay hết ra ngoài.

Nơi cỗ xe tang vào cổng nghĩa trang,
 Nơi những con sói mùa đông hú giữa những miền
 tuyết phủ hoang vu và những lùm cây băng giá,
 Nơi con sếu mào vàng đêm đêm đến ven đầm lầy
 kiếm bầy cua nhỏ,
 Nơi những người bơi người hụp tung nước mát
 buổi trưa hè,
 Nơi con sặt sành đánh tiếng rúc trên cây dẻ bên bờ
 giếng,

Đi qua những khóm lá đường gân óng bạc vườn
 dưa chuột và vườn chanh,
 Qua vùng đất mặn hay rừng cam, hay dưới hàng
 tùng bách vút cao như ngọn tháp,
 Qua trường cao đẳng, qua phòng giấy hay hội trường
 công cộng, qua phòng khách buồng rèm ;
 Tôi vui với những thứ nước mình và những thứ
 nước ngoài, vui với cái mới và cái cũ,
 Gặp đàn bà xấu, đàn bà đẹp tôi đều vui,

Vui với người nữ quâyco khi người này ngả mũ
 nói êm như hát,
 Vui với giọng hát dần đồng ca ngôi nhà thờ trắng
 muốt tường vôi,
 Vui với những lời say sưa của nhà thuyết giáo dòng
 Giám Lí nhẽ nhại mô hôi, cảm động tự đáy lòng
 giữa buổi lễ nơi họp trại.

Ngắm suốt sáng những cửa hàng phố Brót-uây,
 mũi dán tẹt vào những tấm kính dày,
 Rồi cũng chiều hôm ấy đi lang thang ngẩng mặt
 nhìn mây, hay đi xuôi con đường làng, hay dọc
 theo bãi biển,
 Hai tay quàng lên hai người bạn đi bên phải và bên
 trái, còn đi giữa là mình ;
 Trở về nhà với một chàng trai trẻ đồng rừng hai
 má sạm đen, (anh cười ngựa theo tôi lúc trời
 sẩm tối),

Quan sát dấu chân thú và những vết giày da hoẵng
 xa những bản làng,
 Nơi nhà thương, ngôi bên giường bệnh đưa nước
 chanh cho người đang cơn sốt,
 Đứng bên áo quan soi nên nhìn chiếc thi hài,
 Lênh đênh khắp các bến bờ làm thương nhân và đi
 mạo hiểm,

Lao vào đám đông hiện đại, cũng hằng say và chờm
 chờ như ai,
 Hung dữ với người tôi căm ghét, sẵn sàng rút dao
 đâm trong cơn điên tiết,
 Một mình trong sân lúc nửa đêm, thả suy nghĩ bay
 bổng hồi lâu,
 Bước trên những ngọn đồi xưa đất Judê-có Chúa
 đẹp hiền đi cạnh,
 Vút qua không gian, vút qua vòm trời và các vì
 sao,

Vút đi giữa bảy vệ tinh và vòng đai quang đường
 kính tám mươi nghìn dặm,
 Vút đi cùng những mảnh sao băng đuổi sáng, bắn
 những cục lửa chói ngời như tất cả các vì sao,
 Mang liềm trăng non nó lại mang mẹ trăng tròn
 trong bụng,
 Tấn công, hưởng thụ, dự kiến, yêu thương, phòng
 ngừa,
 Giúp sức và rút dây, hiện ra và biến mất,
 Những con đường như thế đó, đêm ngày nối tiếp
 tôi đi.

Tôi đến thăm vườn quả những tình cầu và tôi xem
 xét mùa thu hoạch,
 Tôi ngắm nhìn ứ ứ triệu khu vườn đã chín và
 ngắm nhìn ứ ứ triệu khu vườn còn xanh.

Tôi bay những chuyến bay của một linh hồn hấu
 đói và tuôn trào như nước chảy,
 Hành trình tôi luôn dưới những cục chì dò đáy biển
 sâu.

Tôi tự dọn cho tôi những món ăn vật chất và phi
 vật chất,
 Không người lính gác nào xua nổi tôi đi, không
 luật pháp nào ngăn cản được tôi.

Tôi chỉ neo tàu trong chốc lát,
 Các sứ giả của tôi không ngừng ngoài biển rộng
 tuần tra và đem lại những phúc trình.

Tôi đi săn lông thú miền cực giá và săn hải cẩu,
 chống gậy bịt sắt nháy những khe sâu, tay bám
 những vấu băng giòn xanh biếc.

Tôi leo chót vót cột buồm phía mũi,
 Đêm khuya vẫn đứng vọng canh.

Chúng tôi đi trên Bắc Băng Dương chói lòa ánh
 sáng,
 Trời quang, mặt phóng bốn xung quanh ngắm
 những vẻ đẹp diệu kì,
 Lù lù những núi băng vượt lên tôi và tôi vượt những
 núi băng, cảnh vật rõ như in mọi hướng,
 Những rặng núi xa phơ đỉnh trắng ngân, tôi phóng
 tưởng tượng về phía chúng,
 Chúng tôi tiến lại gần một bãi chiến trường mênh
 mông không nhất định và sắp xông lên sống
 mái với quân thù,
 Chúng tôi qua những tiền đồn đồ sộ của tập đoàn
 cứ điểm, chân bước im lìm và thận trọng,
 Hoặc giả chúng tôi vào vùng ngoại ô mênh mông
 một đô thị hoang tàn,
 Những hình khối và những công trình đồ sập nơi
 đây còn hơn những đô thành nguyên vẹn trên
 trái đất.

Tôi là một bạn đường tự do, tôi hạ trại kê bên đồng
lửa trại kẻ thù.

Tôi đẩy chú rể khỏi giường và nằm với nàng dâu
mới cưới,

Suốt đêm tôi ôm nàng, ghì chặt vào đùi và vào
môi.

Tiếng nói của tôi là tiếng nói người vợ, tiếng hét
thất thanh bên tay vịn cầu thang,

Người ta khiêng về xác chồng chết đuối ròng ròng
nước chảy.

Tôi hiểu trái tim vĩ đại của những anh hùng,

Lòng dũng cảm thời nay và mọi thời sau, thời trước,

Lòng dũng cảm người thuyền trưởng thấy con tàu
đầy hành khách mất lái lenh đênh, Thần Chết

săn bốn bề trong bão táp. <http://tieulun.hopto.org>

Vẫn chiến đấu không lùi một bước, ngày đêm một
 dạ trung thành,
 Và lấy phấn viết thật to lên tấm ván : Can đảm
 lên, chúng tôi sẽ không bỏ rơi các bạn,
 Và bám tàu bám khách suốt ba hôm phận sự không
 rời,

Và cuối cùng cứu thoát mọi người ;
 Tôi hiểu cái nhìn của những người đàn bà gầy đét
 áo rộng thùng thình đã tới miệng huyết và được
 đưa trở về cuộc sống.

Những con trẻ mặt già nua im lặng và những người
 đau ốm phải xốc nách ngồi lên, và những đàn
 ông môi mỏng nhợt, râu tóc bù xù ;
 Tất cả những thứ này tôi nuốt hết vào tôi, tôi thấy
 ngon lành, tôi yêu thích và chúng thành của tôi
 tất cả,

Tôi là người, tôi đã từng đau khổ, tôi đã từng ở đó.

Vẻ khinh khi bình tĩnh của người tuấn tiết,
 Bà mẹ thuở xưa bị qui là phù thủy, bị thiêu trên củi
 nổ trước mắt đàn con.

Người nô lệ bị chó săn lùng sục, kiệt sức vì chạy
trốn, đứng tựa rào, hôn hển, mồ hôi nhễ nhại,
Cổ và chân đau nhói như kim châm, những viên
đạn chì đạn ghém giết người.
Những thứ đó tôi cảm thấy hoặc tôi là tất cả.

Tôi là người nô lệ bị săn lùng, tôi nhả mắt vì vết
răng đàn chó,
Địa ngục và tuyệt vọng đè nặng lên tôi, những xạ
thủ bắn theo bắn nữa,
Tôi nắm lấy cọc rào, máu ròng ròng trộn với mồ
hôi.
Tôi ngả lên cỏ và đá
Bầy kỵ sĩ thúc ngựa bất kham phóng lại gần,
Chúng chửi rửa đình tai, roi tới tấp vụt xuống đầu,
xuống mặt.
Đau khô là quần áo tôi hằng ngày thay đổi,
Tôi không hỏi người bị thương cảm thấy thế nào,
mà chính tôi là kẻ bị thương,
Toàn thân tôi nhột nhột vì đau, khi tôi chống lên
cây gậy và quan sát.

Tôi là người lính cứu hỏa bị đè gãy xương sườn,
 Tường đổ vùi tôi trong gạch vụn,
 Tôi ngạt vì khói lửa, nghe tiếng đồng đội gọi thất
 thanh,
 Nghe tiếng cuộc xẽng xa vời đào bới,
 Anh em khiêng bỏ những rầm nhà và nâng tôi dậy
 nhẹ nhàng,
 Tôi nằm giữa trời đêm trong tấm áo đỏ lòm, mọi
 người vì tôi im lặng,
 Rốt cuộc cũng chẳng đau, tôi nằm lả đi, không lấy
 thế làm buồn,
 Những khuôn mặt quanh tôi trắng và đẹp, những
 cái đầu để trần không mũ sắt,
 Bóng đám người quì, theo ánh đuốc tàn đi.
 Những người đi xa và người chết đều sống lại,
 Họ hiện ra như mặt đồng hồ hay giống những chiếc
 kim tôi xê dịch, chính tôi là chiếc đồng hồ.

Tôi là cụ pháo thủ, tôi xin kể chuyện pháo đài tôi
 bị quân thù pháo kích,
 Tôi lại đang ở đó lúc này.
 Lại tiếng trống trận liên hồi,
 Lại đại bác và súng cối tấn công,
 Lại đồng tai nghe đại bác từng tràng đáp lại.

Tôi tham gia, tôi nhìn và nghe thấy hết,
 Tiếng thét, tiếng chửi, tiếng súng gầm, tiếng hò
 reo bắn trúng mục tiêu,
 Chiếc xe tải thương từ từ đi qua, kéo một vệt dài
 máu đỏ,
 Anh em quân giới kiểm tra thiệt hại và làm những
 sửa chữa tôi cần,
 Lựu đạn rơi qua mái thủng, nổ xòe dải quạt,
 Tiếng những mảnh chân, tay, đầu, đá, gỗ, sắt bay
 rít trong không trung.

Lại tiếng vị tướng chỉ huy của tôi ăng ặc trong
 miệng giữa cơn hấp hối, ông xua tay giận dữ,
 Ông khạc cục máu đông, hôn hên : Đừng lo cho tôi
 Lo cho... các pháo đài.

34

Giờ đây tôi kể những điều tôi từng biết ở Têchxốt
 thời niên thiếu,
 Tôi không kể chuyện thất thủ Alamô,
 Chàng có ai chạy thoát để rồi kể chuyện thất thủ
 Alamô,
 Cả một trăm năm mươi người vẫn câm lặng ở
 Alamô,
 Đây là chuyện tàn sát lạnh lùng bốn trăm mười hai
 chàng trai trẻ.
 Sau khi rút lui, họ bố trí bốn mặt thành một hình
 vuông, xếp hàng trang làm chiến lũy.
 Chín trăm sinh mạng nằm la liệt, gấp chín lần số
 thương vong của họ, đó là cái giá ứng trước họ
 lấy của kẻ thù,
 Viên đại tá chỉ huy bị thương và đạn dược đều đã
 cạn.
 Họ thương thuyết đầu hàng trong danh dự, nhận
 được thư niêm phong, hạ vũ khí và quay lại làm
 tù binh.

Họ là niềm vinh quang của hàng ngũ quân biệt động,
 Giỏi ngựa, giỏi súng, giỏi hát ca, giỏi chiêu phụ
 nữ, mọi bề tài nghệ vô song,
 Vạm vỡ, nghịch ngợm, hào hiệp, đẹp trai, kiêu
 hãnh, đa cảm,
 Râu rậm, da cháy nắng, bận quân áo tự do của
 phường săn,
 Không một người nào quá ba mươi tuổi.

Sớm chủ nhật thứ nhì, họ bị đem đi thủ tiêu từng
 tốp, đó là một ngày vào hè tươi đẹp,
 Cuộc thảm sát bắt đầu khoảng năm giờ và kết thúc
 gần tám giờ.

Không một ai tuân lệnh quì gối,
 Người xông lên giận dữ và tuyệt vọng, người đứng
 thẳng hiên ngang,
 Một số gục ngã ngay tức khắc, đạn bắn vào thái
 dương hay bắn vào tim, người sống người chết
 nằm lẫn lộn,

Người cụt chân tay hay thân thể rách nát tự vùi
 mình trong bùn nhão, những người mới đến còn
 nom thấy rành rành,
 Một số chưa chết hẳn cố lết mình đi trốn,
 Họ bị thanh toán bằng lưới lê hay phang bằng báng
 súng,
 Một thiếu niên chưa đầy mười bảy, túm chặt tên
 đao phủ giết mình cho đến khi hai tên khác chạy
 lại giải nguy,
 Cả ba tên thân thể rách bươm, đầm đìa máu tươi
 chú bé.
 Mười một giờ bắt đầu thiêu xác ;
 Đó là câu chuyện tàn sát bốn trăm mười hai chàng
 trai.

35

*Anh có muốn nghe tôi kể một trận thủy chiến ngày
xưa ?*

*Anh có muốn biết dưới ánh trăng sao ai đã thắng ?
Hãy nghe câu chuyện dưới đây, cụ sinh ra bà nội
tôi từng làm thủy thủ đã kể tôi nghe.*

*Quân địch trên chiếc thuyền của chúng không hèn
dâu, đừng tưởng, (cụ tôi kể vậy,)*

*Gan chúng là gan Anh-cát-lợi chính tông, không
còn ai gan lì hơn, chưa hề có ai và sẽ không bao
giờ có ai hơn ;*

*Lúc xế chiều tàu chúng xô đến tấn công, thật là
khủng khiếp.*

*Hai bên giáp lá cà, trực buồm sát trực buồm, đại
bác chạm nòng đại bác,*

Thuyền trưởng bên ta tự tay cột chặt hai con tàu.

Trước đó tàu ta đã bị mấy quả mìn tám cân sát
 bên sườn, dưới nước,
 Hai khẩu súng lớn pháo đài cầu dưới vừa khai hỏa
 đã vỡ toang, giết hết những người đứng quanh,
 làm nổ tung tất thảy trên tàu.
 Đánh nhau lúc mặt trời lặn, rồi đánh nhau trong
 đêm tối,
 Lúc mười giờ, vầng trăng tròn vành vạnh lên cao,
 nước tràn vào các lỗ bơm thêm mạnh, theo báo
 cáo ngập tới năm bộ trong hầm tàu,
 Người chỉ huy tác chiến thả những tù binh nhốt
 trong khoang cuối cho mỗi người tìm phương
 tự liệu.

Lúc này đường ra kho đạn bị lính canh chặn lại,
 Họ thấy nhiều người lạ mặt, không còn biết tin ai.

Tàu ta bốc cháy,
Tàu địch hỏi có xin hàng ?
Có chịu hạ cờ chiến đấu ?

Giờ thì ta cười hể hả, vì ta nghe tiếng người thuyền
trưởng bé nhỏ của ta,
Chúng ta không hạ cờ, ông bình tĩnh thét, chúng ta
mới chỉ bắt đầu chiến đấu.

Chỉ có ba khẩu đại bác còn dùng được,
Thuyền trưởng đích thân chĩa một khẩu vào cột
buồm chính của quân thù,
Hai khẩu kia nạp đạn ghém bắn liên hồi, bắt những
súng trường bên kia câm họng và quét sạch
những cầu tàu địch.
Chỉ có những ổ súng trên đỉnh các cột buồm, nhất
là vọng canh chính, yểm hộ khẩu đội nhỏ này,
Chống trả oanh liệt suốt trận đánh.

Không một phút ngừng,
Nước tràn vào bom ra không kịp, lửa ăn lan về kho
thuốc nổ.

Một cái bom trúng đạn bắn tung đi, ai cũng tưởng
tàu sắp chìm.

Người thuyền trưởng bé nhỏ đứng bình tĩnh,
Ông không hấp tấp, giọng không bổng không trầm,
Hai mắt long lanh soi sáng cho đồng đội hơn cả
những ngọn đèn chiến đấu.

Khoảng mười hai giờ, dưới ánh trăng, tàu địch đầu
hàng.

36

Trời khuya bao la tịch mịch,
 Hai chiếc vỏ tàu lù lù nằm trên ngực bóng đêm,
 Tàu ta vỡ chìm dần, quân ta chuẩn bị kéo sang tàu
 vừa chìm,
 Phía lái, thuyền trưởng đứng trên cầu thượng lạnh
 lùng ra lệnh, mặt trắng bệch như chiếc khăn
 bông,
 Gần bên ông, xác chú bé phục vụ các phòng sĩ
 quan nằm sóng sượt,
 Một thủy thủ lão thành phơi khuôn mặt chết, tóc
 bạc để dài, ria uốn cong phu,
 Người mặc sức đập, lửa vẫn leo lét trên các cột
 buồm và bên dưới,
 Hai ba sĩ quan còn đủ sức kham công việc, nói
 giọng khàn khàn,
 Những xác người chất đống và những xác người
 nằm một mình không còn hình thù, thịt vụn
 bám vào những trục buồm và những cột buồm,
 Thùng chảo đứt tung, đồ đạc trên tàu đu đưa, sóng
 vỗ thành tàu nhè nhẹ,

Trơ trơ mấy nòng đại bác đen xì, những bao thuốc
súng khét lẹt ngổn ngang,
Đăm ngòi sao lón trên đầu chiếu im lìm tang tóc,
Gió biên hây hây, và đồng ruộng ven bờ bốc hương,
những bức thư người chết trời trắng người sống
sốt,
Nhà phẫu thuật xoàn xoạt tay dao, ken kết lưới cưa,
Tiếng thở khò khè, tiếng lục cục, tiếng máu tuôn
như suối, tiếng thét ngán ngủi man rợ và tiếng
rên dài đơn điệu yếu dần.
Thế đó, toàn những điều không sao lấy lại.

37

Này, mấy anh đồ trẻ nãi đứng gác đằng kia ! Hãy
 sẵn sàng vũ khí !
 Người ta ùn ùn kéo qua cửa vừa chiếm được !
 Hôn vĩa tôi bị cướp mất rồi !
 Tôi hiện thân mọi kiếp khổ đau.hay bị đặt ngoài
 vòng pháp luật,
 Tôi nhìn thấy tôi chung hình hài với một người
 khác trong tù,
 Và cảm thấy nỗi đau buồn lạnh tanh vô tận,
 Người cai tù vác súng đứng canh là đứng canh tôi,
 Chính là tôi sáng sáng được dẫn ra ngoài và tối tối
 bị lừa về khóa chặt.

Không một người nổi loạn nào lại còng tay đưa đến
 nhà giam mà không có tôi chung còng đi canh,
<http://tieulun.hopto.org>

*(Tôi không phải kẻ vui tếu kia, mà là kẻ bước đi
lặng lẽ đôi môi run bật mặn mồ hôi.)*

*Không một thiếu niên nào bị bắt vì ăn cắp mà không
có tôi cùng ra tòa chịu xử và tuyên án.*

*Không một người nào bị bệnh tả nằm thở hắt ra mà
không có tôi nằm kề cùng thở hắt ra,
Mặt tôi xám xịt màu tro, những đường gân nổi cục,
người người thấy tôi đều xa lánh.
Những kẻ ăn mày cũng nhập vào tôi và tôi nhập
vào người họ,
Tôi chìa mũ, tôi ngời cúi đầu xấu hổ, tôi ăn xin.*

38

Đủ rồi ! Đủ rồi ! Đủ rồi !

Tôi choáng váng cả người. Các anh hãy đứng lùi ra!

Cho tôi chút ít thì giờ để tôi xa hẳn cái đầu nhức nhối của tôi, những giấc ngủ thiêu thiêu, những mộng mơ, những lúc há miệng vì thèm thương hay mệt mỏi,

Tôi phát hiện ra mình suýt phạm một lầm lỗi tâm thường.

Mong sao tôi quên được những lời chế giễu và những lời chửi rủa !

Mong sao tôi quên được những hàng nước mắt đầm đìa, và những đòn dùi cui, đòn búa !

Mong sao tôi có thể tách ra nhìn bản thân tôi bị đóng đinh câu rút và đầu rớm máu đợi vòng gai!

Lúc này đây tôi vẫn nhớ,
 Tôi đang lấy lại phần người tôi còn để phía sau,
 Ngồi mộ đá nhân lên những gì người ta kí thác, mà
 ngôi mộ nào thì cũng vậy,
 Những xác chết ngồi nhôm dầy, những vết thương
 lên da non, những dây chằng buột khỏi người
 tôi.

Với sức mạnh tốt cùng tôi nhập bọn đi lên, làm
 một thành viên trong đám rước bình hường vô
 tận,
 Chúng tôi đi giữa đất liền, đi ngoài bờ biển và vượt
 mọi biên thùỵ,
 Tung giao liên hỏa tốc đi toàn trái đất,
 Những bông hoa chúng tôi mang trên mũ phải hàng
 nghìn năm mới mọc được thành hoa.

Hỡi các học trò, ta chào tất cả ! Hãy lại gần đây !
 Hãy tiếp tục ghi, hãy tiếp tục hỏi.

39

*Con người man đại thân ái và chan hòa đó là ai ?
Anh chờ đón văn minh hay đã vượt văn minh và
làm chủ nó ?*

*Có phải anh là người Tây Nam được nuôi dạy ngoài
trời ? Có phải anh người Canada ?*

*Có phải anh quê miền Mixixipi ? quê ở Aiôoa,
Origân, Kelifonia ?*

*Người miền núi ? người đồng cỏ ? người đồng rừng ?
hay người thủy thủ lênh đênh biển cả ?*

*Anh đi đến đâu bất kì, đều được đàn ông đàn bà
đón chào, thềm ước,*

*Họ thềm anh thích họ, mớ vào người họ, chuyện
trò với họ, ở lại với họ trong nhà.*

*Anh ăn ở không khuôn sáo, giống như những bông
hoa tuyết, lời lẽ giản dị như ngọn cỏ, tóc không
chải, miệng cười ngây thơ.*

*Chân đi chậm chạp, nét mặt tâm thường, kiểu cách
tâm thường, mọi vẻ toát ra đều tâm thường,*

*Những cái đó từ đầu ngón tay anh đi xuống, dưới
những hình thức mới,*

*Những cái đó phảng phất trong không khí cùng với
hơi người anh và hơi anh thở, chúng bay ra từ
mắt anh nhìn.*

40

Hỡi ánh nắng thích phô trương, ta không cần người
sưởi ấm ! Người cứ việc trải ra như người vẫn
trải !

Người chỉ soi bề mặt, ta cưỡng đoạt cả bề mặt lẫn
chiều sâu.

Hỡi trái đất ! Người đang tìm gì trong hai tay ta thì
phải,

Nói đi, cái sọ dừa già nua người muốn gì ?

Dù người là nam hay nữ, tôi muốn nói tôi yêu người
nhưng không nói được nên lời,

Và muốn nói lên phần sâu kín trong tôi, phần sâu
kín trong người, nhưng không nói được nên lời.

Và muốn nói lên khao khát của lòng tôi, mạch đập
những ngày và những đêm tôi sống.

Hãy nhìn đây, tôi không cho những bài diễn giảng
hay chút lòng từ thiện,

Khi tôi cho, tôi cho cả mình tôi.

Này anh bạn ôm lê ôm liệt đầu gối run lấy bầy,
 Hãy mở hai hàm răng quần khăn quàng xù xụ, tôi
 hà thêm sức sống cho anh.
 Hãy xòe hai bàn tay và mở hết nắp túi,
 Anh không được từ chối, tôi ép buộc anh, tôi có
 nhiều dự trữ, nhiều của để dành,
 Và tôi có những gì, tôi đem phân phát hết.

Tôi không hỏi anh là ai, điều đó với tôi không
 quan trọng,
 Anh không thể làm gì và là gì ngoài con người tôi
 ôm ấp trong tay.
 Tôi tựa vai người cu-li đồn điền bông hay người
 dọn hố xí.
 Trên má phải của anh tôi thân mật đặt một cái hôn,
 Và tôi thề cùng linh hồn sẽ không phủ nhận anh,
 không bao giờ hết.

Với đàn bà đang độ đẻ con, tôi tạo những đứa trẻ
 rần rỏi và tinh anh hơn nữa,
 (Trong ngày này tôi bắn ra chất liệu của những
 nước cộng hòa kiêu hãnh gấp bội phần).

Bất cứ ai đang chết, tôi chạy đến xoay đám cửa,
 Tôi kéo chặn, kéo vãi đệm xuống chân giường,
 Và mời thầy thuốc thầy tu về nhà họ.

Tôi ôm lấy người hấp hối, xốc anh lên với một ý
 chí phi thường,
 Ôi người tuyệt vọng, đây, cô tôi đây,
 Lay chúa, anh sẽ không chìm nghỉm được đâu !
 Hãy đem hết sức nặng của anh bám lấy tôi cho chắc.

 Bằng hơi thở mạnh như bão táp tôi thổi phồng người
 anh cho anh nổi lên bề mặt,
 Mỗi căn phòng nhà anh tôi bố trí một lực lượng vũ
 trang,
 Những người yêu tôi là những người đẩy lui cái
 chết.
 Ngủ đi. Tôi và họ suốt đêm đứng gác,
 Không hoài nghi hay bệnh tật nào còn dám đụng
 người anh,
 Tôi đã ôm anh trong tay, và từ nay anh thuộc quyền
 tôi sở hữu,
 Và buổi mai anh tỉnh giấc sẽ thấy điều tôi nói quả
 không sai.

41

*Tôi là kẻ cứu giúp người ốm đau nằm hôn hên,
Với người mạnh chân khỏe tay sự cứu giúp của tôi
còn khẩn thiết hơn.*

*Tôi từng nghe nói về vũ trụ,
Nghe đi nghe lại có mấy nghìn năm,
Cứ thế này cũng là tốt phải chăng, nhưng đâu phải
là đã hết ?
Tôi đến để phát huy và ứng dụng,
Ngay phút đầu vào đấu giá, tôi đã trả đắt hơn những
phường buôn già dặn khôn ngoan,
Tôi tự tay cho kích thước chính xác của Jêhôva (1),
Vẽ trên thạch bản Krônôx, Zox con trai ông và
Herculex (2) cháu nội ông,
Mua phác thảo tranh Irix, Ozirix (3), Bêlux (4),
Brhma (5), Đức Phật
Trong cặp giấy bồi tôi để riêng tranh vẽ Manitu(6),
hình Ala (7) trên một tàu lá, bản khắc Jexu lên
câu rút,
Cùng với Odin (8) và Mêchxitli mặt mày góm giếc
và mọi thứ ảnh thánh tượng thần,*

1. Jehovah, hoặc Jahveh, tên gọi Chúa Trời của người Do Thái.

2. Kronox, Zeus, Heraclis – Tên các thần linh trong thần thoại Hi Lạp.

3. 4. 5. 6. 7. 8. : tên các vị thần và thượng đế.

Họ đáng bao nhiêu tôi trả bấy nhiêu, không hơn
một đồng xu nhỏ.

Chấp nhận một điều : họ đã sống và đã làm công
việc họ trong thời của họ,

(Họ đã tha từng vụn môi về cho lũ chim non chưa
ủ lông đủ cánh nay phải bay đi và ca hát một
mình),

Chấp nhận những phác họa thô sơ của chư vị thánh
thần để tự tay bổ sung và phát không cho mỗi
người đàn ông đàn bà tôi gặp,

Tôi cũng phát hiện ngàn ấy thánh thần hay nhiều
hơn nữa trong anh thợ mộc đóng khung nhà,

Đòi giá cao hơn cho anh đang ở kia xắn tay áo cầm
tràng và dùi đục,

Không phản đối những điều thiên khai, coi một làn
khói cuộn hay một sợi lông tay cũng dị kì như
bất cứ một điều thiên khai nào,

Những chàng trai sử dụng vôi chữa cháy và thang
 dây có móc, tôi cho không thua gì những thần
 linh trong các cuộc chiến tranh cổ đại,
 Tôi chú ý đến tiếng hò reo vang dậy qua tiếng nhà
 cửa đổ ầm ầm,
 Họ băng trên những cây rầm cháy rực thành than,
 bấp tay bấp chân cuộn cuộn vẫn nguyên lành,
 vàng trán trắng toát không một vết thương, chui
 ra khỏi trùng trùng lửa đỏ ;
 Bên vợ anh thợ máy đang cho con bú, tôi cầu xin
 cho những người đã ra đời,
 Ba lưỡi hái (1) tiến theo hàng ngang như giữa ngày
 mùa cắt xoàn xoạt trong tay ba vị thiên thần lực
 lưỡng áo phùng trên thắt lưng,

1. Lưỡi hái là biểu tượng của Thán Chết.

Người chẵn ngựa tóc đỏ răng gãy chỉ còn chân, câu
 kinh chuộc lại những tội lỗi ngày qua và sẽ tới,
 Anh bán hết những gì anh có, cuộc bộ đi chạy thầy
 kiện cho em và ngồi bên đưa em khi tòa xử y tội
 làm bạc giả ;

Những gì trải ra thật rộng, cũng chỉ trải quanh tôi
 vuông một con sào, mà cũng không trải đủ một
 con sào,

Con bò dái và con bọ hung chưa bao giờ được tôn
 thờ đầy đủ dù chỉ là một nửa,

Phân và bùn tuyết diệu hơn ta thấy trong mơ,
 Sự thần kì đáng kể gì đâu, bản thân tôi đang chờ
 giờ phút của tôi để cùng các đáng chí tôn vào
 nhập hội,

Đã sắp đến ngày tôi cũng làm được nhiều điều thiện
 như những người tốt nhất và cũng là một bậc
 phi thường ;

Bằng cái bọc truyền sự sống của tôi, tôi đã trở
 thành con tạo,

Đặt tôi ngay vào giữa tử cung của bóng tối bị phục
 kích bất ngờ.

42

Một tiếng gọi giữa đám đông,
 Chính là giọng tôi sang sảng cất lên, mạnh mẽ và
 dứt khoát.

Các con lại đây,
 Lại đây, các con trai con gái của ta, những phụ nữ,
 những người nhà và những người thân thuộc,
 Lúc này người biểu diễn đang trở hết tài năng,
 Anh đã xong khúc dạo đầu trên ống trúc trong nhà.

Hai âm tiết dễ dàng, ngón tay đưa diu dặt, tôi cảm
 thấy tốt đỉnh và chung khúc rung mãi trong tôi.

Đầu tôi quay tròn trên cổ,
 Nhạc tuôn trào, nhưng không phải từ chiếc đại phong
 cầm,
 Người người vây quanh tôi, nhưng không phải người
 nhà tôi.
 Vẫn mặt đất rắn đanh,
 Vẫn những người ăn người uống, vẫn mặt trời lên
 và xuống, vẫn không khí và những đợt thủy
 triều không biết nghỉ,

Vẫn chính tôi và hàng xóm láng giềng vừa thoải mái, vừa xấu xa, đúng là hiện thực.

Vẫn câu hỏi xưa không thể nào cắt nghĩa, vẫn ngón tay cái gai đâm nhức nhối, vẫn hơi thở đầy thèm muốn, khát khao, Vừa tiếng hú của kẻ chuyên đi chòng ghẹo cho đến khi ta tìm thấy gã ranh ma và lời hấn khởi nơi ẩn nấp, Vẫn tình yêu, vẫn thứ nước trong veo thôn thức của cuộc đời, Vẫn tấm băng quấn chặt dưới cằm, vẫn đôi mắt kê quan tài người chết.

Người ta đi đó đi đây với đồng hào trên mắt,
Để nuôi cái bụng đói, người ta lấy thìa múc óc ra ăn,

Họ mua vé, lấy vé, bán vé nhưng chẳng một lần bước chân vào bàn tiệc,

Số đông đổ mồ hôi, cày ruộng, đập lúa và công sá chỉ trấu cùng rơm, Số ít ngồi không ăn sẵn và luôn mồm gào thêm lúa.

Đây là đô thị và trong đô thị, tôi là công dân,
 Tất cả những gì người khác quan tâm, tôi cũng
 quan tâm, chính trị, chiến tranh, thị trường, báo
 chí, môn phái này môn phái nọ,
 Ông thị trường và hội đồng thành phố, ngân hàng,
 giá biểu, tàu bè đi lại, công xưởng, kho hàng,
 dự trữ, tài sản động và bất động.

Nhan nhản những người nộm bé con cổ cùn áo đuôi
 tôm múa may khắp chốn,
 Tôi biết rõ họ là ai, (chắc chắn họ không phải con
 bọ con sâu),
 Tôi nhận ra những bản điệp của chính tôi, kẻ yếu
 hèn và nông cạn nhất cũng như tôi bất tử,
 Điều tôi đang làm và đang nói, họ cũng sẽ nói sẽ
 làm,
 Những tư tưởng quấy lên trong tôi cũng quấy lên
 trong họ.

Tôi hoàn toàn biết rõ tôi theo chủ nghĩa tự tôn,
 Biết những dòng chữ phàm ăn tôi viết ra ngẫu nhiên
 mọi thứ trên đời nhưng không thể nào chùn bút,
 Tôi muốn tìm bạn, dù bạn là ai, để cùng chia xúc
 động với tôi.

Bài hát của tôi không phải những chữ mòn lê thối,
 Nó cộc lốc đặt vấn đề, nảy sang tận bên kia sự vật
 nhưng vẫn đem sự vật lại gần hơn.

Đây cuốn sách đã in và đã đóng bìa. Nhưng còn
 người thợ in và người phụ việc ?

Đây những tấm ảnh đẹp. Nhưng còn người vợ hay
 người bạn kê bên, anh đang ôm chặt trong tay ?

Đây chiếc chiến thuyền đen bọc sắt với những khẩu
 đại bác mạnh đặt trên tháp súng.

Nhưng còn lòng dũng cảm của thuyền trưởng và
 anh em thợ máy ?

Trong nhà, nào bát đĩa, nào thức ăn, nào bàn ghế.
 Nhưng còn nam nữ chủ nhân và ánh mắt họ nhìn ?
 Trời cao vọi vọi trên kia. Nhưng còn ở đây, kẻ sát
 cửa này, hay bên kia đường phố ?

Các vị thánh và những hiền nhân trong lịch sử.
 Nhưng còn bản thân anh ?
 Những bài thuyết giáo, những tín điều, thần học.
 Nhưng còn bộ óc con người sâu thẳm ?
 Và lí trí là gì ? và yêu thương là gì ? và cuộc sống
 là gì ?

43

Tôi chẳng khinh các người, hồi những thầy tu mọi
 thời và mọi nơi trên trái đất,
 Lòng tin của tôi lớn nhất các lòng tin và bé nhất
 các lòng tin,
 Bao trùm những tín ngưỡng cổ xưa và hiện đại và
 mọi tín ngưỡng ở giữa thời cổ xưa và thời hiện
 đại,
 Tin chắc năm nghìn năm nữa tôi sẽ lại trở về trên
 trái đất này,
 Chờ câu trả lời của các bậc tiên tri, tôn kính các
 thánh thần, chào mặt nhật,
 Biến thành bái vật tảng đá hay gốc cây đầu tiên tôi
 gặp, niệm thần chú và vung gậy tầm xích giữa
 đám thầy mo,

Giúp người lạt ma hay người bà la môn sửa đèn
trên bàn thờ thần tượng.

Tôi còn nhảy múa qua các phố trong đám rước
Thần Dương-vật, làm nhà tu hành lỏa thể khổ hạnh
trầm tư mặc tưởng nơi rừng hoang.

Uống rượu mật ong bằng cốc sọ người, ngưỡng
mộ kinh Saxta và kinh Vêđa, kinh Côran không
kém phần coi trọng,

Trèo lên núi tháp của người Da Đỏ, mình vấy máu
lưỡi dao và phiến đá hiến sinh, đánh trống thờ
bịt bằng da rắn,

Chấp nhận sách Phúc Âm chấp nhận người bị đóng
đinh câu rút, biết đĩnh ninh người là đáng chí
tôn,

Tôi quì xuống trong buổi lễ Mixa hay đứng lên cầu
kính thanh giáo hay ngồi kiên nhẫn trên ghế
nhà thờ,

Nói huyền thiên sùi bọt mép trong một cơn điên,
hay nằm thẳng cứng như người đã chết chờ tỉnh
thần và đánh thức,

Nhìn ra vỉa hè và ra đất nước, hay nhìn qua bên kia
vỉa hè và qua bên kia đất nước,
Thuộc hàng ngũ những người bao quát chu vi của
những chu vi.

Là một người trong nhóm vừa hướng tâm vừa li
tâm, tôi quay lại dấn dò như kẻ sắp đi xa.

Hỡi những ai hoài nghi thất vọng chán chường, bị
mọi người xa lánh,
Hào huyền, ủ dột, buồn phiền, căm giận, bất an,
thoái chí, vô thần.
Tôi hiểu rõ tất cả các người, tôi biết biến cả của
giày vò, hoài nghi, tuyệt vọng và vô tín ngưỡng.

Những nỗi niềm sao mà to lớn, chúng quấy như cá
voi làm tung tóe biển khơi,
Chúng giã giũa nhằng nhàng như tia chớp, giữa
những cơn co giật và những cột máu đỏ lôm.

Hãy bình tâm, hỡi những người hoài nghi chán nản
 buồn phiền mình bê bết máu,
 Tôi đến để cùng hội cùng thuyền với các người
 như với bất kì ai,
 Dĩ vãng xô đẩy các người, mà tôi và tất cả mọi
 người thì cũng đều như thế,
 Và những gì chưa được thử thách hôm nay và sau
 này, là của các người, của tôi, của tất cả chúng
 ta.

Tôi không biết những gì chưa được thử thách và
 sau này sẽ xảy ra,
 Nhưng tôi biết khi nào đến lượt chúng, chúng sẽ tự
 chứng minh là vẹn toàn, không thể nào sai sót.

Chúng nhấn kẻ đi qua, chúng nhấn người dừng lại,
 chúng không thể nào bỏ sót một ai.

Chúng không bỏ sót người thanh niên đã qua đời
và vùi sâu dưới đất,

Hoặc người thiếu phụ đã qua đời xác đặt nằm bên,
Hoặc em bé đứng cửa ngõ vào rồi rút lui không ai
nhìn thấy nữa,

Hoặc ông già từng sống không mục đích và giờ
đây lòng hơn mặt đất,

Hoặc kẻ gửi thân viện tế bần phổi ruồng lao vì
rượu và bữa bãi lung tung,

Hoặc hằng hà những người bị tàn sát và bị đắm tàu,
hoặc thằng ông mãnh bạo tàn người ta gọi là
căn bã của nhân loại,

Hoặc những túi cơm cam sống vật vờ miệng há
chờ thức ăn chui vào bụng,

Hoặc bất kể thứ gì ở trên mặt đất, hoặc dưới những
năm mô cổ tự nghìn xưa,

Hoặc bất kể vật gì trên ức triệu tinh cầu, hoặc ức ức
triệu những thứ gì cư trú trên những tinh cầu
đó,

Hoặc thời hiện tại, hoặc một con rác còn con.

44

Đây là lúc tôi giải thích về tôi. Nào chúng ta đứng đây.

*Tôi tước bỏ những gì đã biết,
Tôi ném hết mọi người cả nam lẫn nữ về phía trước
để cùng tôi đi vào Không Biết.*

Đồng hồ chỉ giờ. Nhưng vĩnh cửu chỉ gì ?

*Thế là ta đã tiêu cạn triệu triệu mùa đông và mùa hè,
Còn triệu triệu mùa trước mặt ta, và đang trước
nữa còn triệu triệu mùa khác nữa.
Những sinh để làm cuộc đời thêm giàu, thêm nhiều vẻ,
Và những lần sinh để sau sẽ làm cuộc đời càng
giàu và càng nhiều vẻ hơn.*

Tôi không gọi người này là lớn lao, người kia là bé
nhỏ,
Ai lấp đầy thời gian và vị trí của mình đều ngang
hàng với bất cứ ai.

Phải chăng nhân loại đã độc ác và căm ghen với anh
với chị ?

Tôi lấy làm buồn cho anh cho chị, nhưng nhân loại
không hề căm ghen hay độc ác với tôi,
Mọi người đều tốt bụng với tôi, tôi không có điều
gì ta thán,
(Mà ta thán để làm gì ?)

Tôi là tuyệt điểm của những sự việc đã hoàn thành
và là bình chứa những sự việc sau này sẽ tới.

Tôi nên gót chân trên đỉnh của những đỉnh cầu thang,
Trên mỗi bậc thang một chùm thời đại và giữa các
bậc thang những chùm lớn hơn cơ man nào là
thời đại,

Tất cả phần bên dưới tôi đã phải vượt qua và tôi
tiếp tục lên cao, lên mãi.

Cứ mỗi bước lên thang lại thêm những bóng ma
cúi chào ở lại phía sau,

Hun hút dưới chân, tôi thấy Hư vô nguyên thủy
bao la, tôi biết tôi cũng từng ở ngay nơi đó,

Tôi ẩn hình chờ đợi mãi và ngủ triền miên qua lớp
sương mù,

Tôi nằm đợi ung dung, không hề ngạt vì mùi các-
bon hơi thối.

Tôi được thiên nhiên ôm chặt vào lòng lâu lắm, rất
lâu.

Mênh mông là những việc làm chuẩn bị cho tôi,
Trung thành và bè bạn, những cánh tay giờ ra nâng
đỡ.

Thời gian từng chu kì chở tôi bờ này sang bên
kia, chèo miết như một người lái đò vui tính,

Những vì sao bay trong quỹ đạo cũng né mình
 nhường lối tôi đi,
 Tỏa thiên khí chung đúc dần một hình hài để chứa
 đựng tôi trong đó.

Trước khi mẹ đẻ tôi ra, nhiều thế hệ đã dắt tôi đi,
 Phôi thai tôi không mê mệt ngủ quên, không có vật
 gì phủ lên mình nó.

Vì nó, tinh vân đã kết thành thiên thể,
 Những địa tầng dài làm nơi nó dựa đã dần dà chồng
 chất lên nhau,
 Những thảo mộc khổng lồ sớm hôm nuôi dưỡng
 nó,

Những con thần lẩn khổng lồ mang nó đi trong
 miệng và đặt nó xuống nhẹ nhàng,

Mọi sức mạnh đã được huy động kiên trì để hoàn
 chỉnh chính tôi và làm say đắm chính tôi,
 Lúc này đây, ở chỗ này đây, tôi cùng linh hồn lực
 lượng của tôi đứng thẳng,

45

Ôi, tuổi trẻ tác gang ! sợi dây chun luôn căng thẳng!
Ôi tuổi tráng niên trầm tĩnh, tươi như hoa, đầy đặn
trắng rằm.

Những người yêu tôi làm tôi ngạt thở,
Họ chồng chất trên môi, bám đầy những lỗ chân
lông,
Họ chen đẩy tôi trên đường phố và trong những hội
trường công cộng, ban đêm họ tìm tôi kéo đến
trần truồng,
Ban ngày họ kêu âm ỉ : Này anh ơi ! Từ những tảng
đá bên sông họ đánh đu trên đầu tôi và nói cười
ríu rít,

Từ những luống hoa, những vườn nho, những bụi
 cây rậm rịt, họ gọi tên tôi,
 Họ thình lình xông vào mỗi phút của đời tôi,
 Họ hôn khắp người tôi những cái hôn thơm tho triu
 mến,
 Họ lẳng lẳng moi tìm từng vốc tay đầy tặng tôi để
 tôi biến thành chính tim tôi.

Ôi tuổi già đang mọc lên lộng lẫy ! Ta đón chào
 người, ời vẻ đẹp không sao tả xiết của những
 ngày tàn !
 Mỗi cảnh ngộ không phải chỉ công khai nói lên bản
 thân mình, nó công khai nói lên cả những gì sau
 này mọc ra từ nó,
 Và sự im lặng đầy bóng đêm cũng công khai nói
 lên nhiều không kém bất cứ sự gì.

Tôi mở cửa sổ ban đêm nhìn những hệ tinh cầu rắc
 lấm tấm những phương trời xa tít,
 Và tất cả những gì tôi thấy, tôi mặc sức nhún lên
 cũng mới ở rìa ngoài những hệ xa hơn.
 Chúng rải tít tắp nơi xa, triển khai và còn triển
 khai mãi mãi,
 Triển khai hết ra ngoài, ra ngoài nữa và mãi mãi ra
 ngoài.

Mặt trời của tôi cũng có mặt trời của nó, và nó
 ngoan ngoãn lăn bánh xe quanh mặt trời này,
 Nó nhập vào đồng nhóm thành một vòng tròn cao
 hơn nữa,
 Và tiếp theo là những hệ lớn hơn, những mặt trời
 lớn nhất nơi đây cũng biến thành những hạt bụi
 nhỏ nhoi.

Không có ngừng trệ đâu, và không thể có ngừng trệ
 bao giờ,
 Nếu tôi, anh và các thế giới, và tất cả những gì bên
 dưới bên trên bề mặt các thế giới này, lúc này
 đây bị đẩy lùi về thể hơi bệnh bông xám xịt, cái
 đó cũng chẳng quan trọng gì trong cuộc đi dài
 dặc,
 Chắc chắn chúng ta sẽ trở về nơi ta đứng hôm nay,

Và chắc chắn sẽ đi xa hai lần hơn thế và còn đi xa,
xa nữa.

Vài triệu triệu kỉ nguyên, vài nghìn triệu triệu dặm
vuông cũng không làm gang tấc này đây lâm
nguy hay sốt ruột,

Chúng chỉ là những bộ phận, bất cứ vật gì cũng chỉ
là bộ phận mà thôi.

Hãy phóng hết tầm con mắt, phía đằng kia bao giờ
cũng vẫn còn không gian vô tận,

Hãy đem hết sức mình, bốn xung quanh bao giờ
cũng vẫn còn vô tận thời gian.

Cuộc hẹn hò của tôi đã định, điều này là chắc chắn,
Đấng Chí Tôn sẽ ở đó chờ tôi đến trong tình thân
ái vẹn toàn,

Và người Bạn Lớn, người tri kỉ tôi yêu quên ngủ
quên ăn, cũng sẽ lên nơi đó.

46

*Tôi biết tôi đánh bại thời gian và không gian, chưa
từng có gì đo được tôi và sẽ không bao giờ đo
được.*

*Tôi lang thang một chuyến đi dài bất tuyệt, (hãy lại
đây tất cả nghe tôi !)*

*Những kí hiệu của tôi là một chiếc áo mưa, một đôi
giày tốt và một cây gậy gỗ,*

*Không người bạn nào ngồi thoải mái trên ghế của
tôi,*

*Tôi không có ghế, không nhà thờ, không triết học,
Tôi không dẫn ai tới bàn ăn, thư viện, thị trường
chúng khoán,*

Nhưng tôi dẫn chị hoặc anh lên một quả gò,

Tay trái tôi ôm lưng bạn,

*Tay phải tôi chỉ vào phong cảnh năm châu và con
đường mở ra cho khắp mọi người.*

Chẳng phải tôi mà cũng chẳng phải ai có thể du
 hành trên con đường đó hộ anh,
 Anh phải tự mình đi lên con đường đó.

Đường không xa, nó ở ngay tầm với,
 Có lẽ anh đã đi qua mà không biết, từ khi anh mới
 lọt lòng,
 Có lẽ nó ở khắp mọi nơi, trên mặt nước và trên
 mặt đất.

Con trai yêu quý của cha, con hãy mang quần áo
 lên vai, cha cũng vậy, và cha con ta cùng rảo
 bước,
 Ta sẽ thấy trên đường đi những đất nước tự do,
 những đô thị diệu kì.

Nếu con mệt, con để cha mang cả hai gói nặng, và
 con đặt tay lên vịn lưng cha,
 Và khi cần con sẽ giúp lại cha như thế,
 Vì khi đã lên đường không bao giờ ta sẽ dừng chân.

Hôm nay trước lúc rạng đông cha lên một ngọn
đồi và nhìn trời sao dày đặc,

Và cha bảo với linh hồn : Bao giờ ta chứa đựng
được các thiên thể kia cùng mọi thú vui và hiểu
biết về những sự vật trên đó, liệu thân thể ta đã
tràn đầy và lòng ta đã toại nguyện chưa ?

Và linh hồn cha bảo : Chưa đâu, chúng ta tới được
cao điểm đó là để vượt lên và tiếp tục đi xa hơn
nữa.

Con cũng hỏi cha nhiều câu và cha vẫn nghe con
hỏi,

Cha trả lời là cha không thể trả lời, con phải tự
mình tìm lấy câu trả lời.

Con trai thân yêu của cha, hãy ngồi đây một lát,
Đây bánh khô để con ăn, đây sữa cho con uống,
Nhưng ngay khi con ngủ dậy và thay quần áo mới,
cha sẽ hôn con tạm biệt và mở cửa cho con đi
khỏi nơi đây.

Đã khá lâu rồi con mơ những giấc mơ bở ỏi,
 Giờ đây cha lau rửa mắt cho con,
 Con phải làm quen với ánh sáng chói lòa và mỗi
 giây lát của đời con không kém phần sáng chói.
 Đã lâu rồi con rứt rè bì bõm trong bờ, tay ôm tấm
 ván,
 Giờ đây cha muốn con là một nhà bơi lội táo gan,
 Để nhào xuống giữa biển khơi, ngoi lên, gật đầu
 làm hiệu cho cha, gào to và rũ tóc cười sảng
 sắc.

47

Tôi là thầy các nhà lực sĩ,
 Người nào như tôi mà có một bộ ngực vạm vỡ hơn
 tôi, người ấy chứng minh sự vạm vỡ của tôi,
 Người nào học tôi mà đánh gục được thầy, người
 đó làm vinh dự cho phương pháp của tôi.

Người trai trẻ tôi yêu là người đã thành người không
 phải do mượn sức người, mà nhờ chính sức
 mình,

Thà hư hỏng còn hơn đạo đức kiêu rập khuôn và sợ sệt,

Anh mê người yêu, ăn thịt nướng ngon lành,

Tình yêu không được đền đáp và sự khinh thị gây tôn thương cho anh hơn thép nhọn,

Anh xếp hạng nhất về cưỡi ngựa, đấu vật, bắn bia, bơi thuyền, ca hát hay chơi đàn băngjô.

Thích se, thích râu, thích khuôn mặt râu đậu mùa hơn những kẻ mày râu nhẵn nhụi,

Thích những người thịt da cháy sém hơn những người không hề biết nắng mưa.

Tôi dạy người hãy tách khỏi tôi nhưng ai tách ra cho được ?

Tôi theo gót bạn từ giờ này, dù bạn là ai,

Lời tôi nói, bạn sẽ còn ngửa tai cho đến khi nghe thủng.

Tôi không nói những điều này để kiếm một đô la
hay để giết thời gian lúc đợi tàu,
(Chính là bạn cũng đang nói thao thao bất tuyệt
như tôi và tôi chỉ là cái lưỡi ;
Cái lưỡi bị trói chặt trong miệng bạn nhưng được
cởi trói ở miệng tôi).

Tôi thề sẽ không bao giờ nói chuyện tình yêu hay
chết chóc trong nhà,
Và tôi thề sẽ không bao giờ thông dịch chính tôi,
trừ khi anh hay chị ngồi riêng với tôi ngoài trời
rộng.

Nếu anh hay chị muốn hiểu tôi, xin mời lên đồi cao
hay, ra bờ biển,
Con muỗi mất bay gần ta nhất là một lời giải thích,
và thìa khóa là một giọt nước hay những làn
sóng giập giờn,
Tiếng dùi đục, tiếng mái chèo, tiếng cửa trợ lực
những lời tôi nói.

Không một căn phòng kín mít nào hay một nhà
trường nào cảm thông được với tôi,
Nhưng những người cụt cẳng và con trẻ thì cảm
thông hơn cả.

Người thợ trẻ là người gần tôi nhất, anh biết tôi rất
rõ,
Người sơn tràng mang theo cây rìu và bình nước
sẵn sàng đón tôi đi suốt một ngày,
Anh tá điền cày cuốc ngoài đồng nghe tiếng tôi
cảm thấy lòng khoan khoái,
Những lời tôi lênh đênh trên những con tàu lênh
đênh, tôi đi cùng ngư dân và thủy thủ và yêu
mến họ.
Người lính trong doanh trại hay đang hành quân
đều là tri kỉ của tôi,
Buổi đêm trước khi ra trận nhiều người tìm tôi và
tôi không phụ họ,

Trong đêm trang trọng đó (có thể đây là đêm cuối
 cùng của họ), những ai biết tôi đều đến tìm tôi.
 Mặt tôi chạm mặt người thợ săn trong chần một
 mình nằm ngủ,
 Người xà ích nghĩ đến tôi quên cỗ xe lọc xọc ổ gà,
 Người mẹ trẻ tuổi và người mẹ đã già đều hiểu
 lòng tôi cả,
 Người thiếu nữ và người thiếu phụ ngừng tay khâu
 một lát và quên cả đường kim,
 Họ và tất cả mọi người đều muốn nói lại những
 điều tôi nói.

48

Tôi đã nói linh hồn không hơn thế xác,
 Và tôi đã nói thế xác không hơn linh hồn,
 Và không có gì, kể cả Chúa, lại lớn hơn bản thân
 mình được,
 Và bất cứ ai đi hai trăm thước mà lạnh lòng không
 giao cảm, người đó đi đưa đám chính mình và
 mặc bằng vải liệm của mình,
 Và tôi hoặc anh, dù không một xu dính túi, vẫn có
 thể mua được tinh hoa trái đất,

*Và nhắm một mắt nhìn hay chỉ tay vào hạt đậu nằm
 trong vỏ có thể làm đảo lộn tri thức mọi thời,
 Và không có nghề nào hay việc nào mà người trai
 trẻ theo đòi lại không thể thành anh hùng,
 Và không có vật gì quá mềm không làm được trục
 bánh xe vũ trụ,
 Và tôi dặn mọi người dù nam hay nữ : Trước cả
 triệu vũ trụ quanh ta, hãy giữ bình yên thư thái
 linh hồn.*

*Và tôi dặn loài người : Chớ tò mò về Thượng Đế,
 Vì tôi tò mò đủ thứ nhưng không tò mò về Thượng
 Đế chút nào,
 (Mọi từ ngữ triển khai cũng không tả xiết sự bình
 tâm của tôi về Thượng Đế và cái chết).*

Tôi nghe thấy và nhìn thấy Thượng Đế trong mọi
 vật, vậy mà chẳng hiểu gì về Thượng Đế,
 Và tôi không thể hiểu có ai trên đời lại kì diệu hơn
 tôi.

Làm sao tôi lại ước ao nhìn Thượng Đế rõ hơn
 ngày hôm nay được nhỉ ?

Tôi nom thấy một cái gì của Thượng Đế trong mỗi
 giờ của hai-mươi-một giờ và rồi trong từng
 chốc lát,

Tôi nom thấy Thượng Đế trên khuôn mặt những
 đàn ông đàn bà và trên khuôn mặt tôi trong
 gương,

Tôi tìm thấy những lá thư của Thượng Đế để rơi
 trên đường phố và kí tên Thượng Đế,

Và thư rơi xuống nơi đâu tôi để nguyên nơi đó, vì
 chân tôi đi bất cứ nơi nào,

Sẽ đều có những thư khác tới kịp thời không bao
 giờ suy suyển.

49

Và còn người, sự Chết, và người, vòng tay ghì cay
đắng của Hư Vô, dùng hồng ta khiếp sợ.

Người đỡ đỡ cứ diễm nhiên làm việc,
Ta nom thấy bàn tay thành thạo ấn nhẹ nhàng, đón
nhận, nâng niu,
Ta gối đầu trên bậc, bên những cánh cửa mềm êm
ái,
Và ghi lại giây phút đi ra, và ghi lại giây phút trở
dài nhẹ nhõm, người siêu thoát lảng lảng.

Và còn người, cái Xác không hồn, ta nghĩ người là
phân bón tốt, nhưng cũng không lấy thế làm
xúc phạm,
Ta thở hút hương thơm ngào ngạt những bông hồng
bạch nở rộ quanh ta,
Ta với tay lên những lá cây chúm chím môi người,
ta với tay lên ngực những trái dừa tròn nhẵn.

Và còn người, sự Sống, ta tính người chẳng qua là
 kế thừa của rất nhiều sự chết,
 (Không chừng chính ta đây đã chết có vạn lần.)

Ta nghe tiếng các người thì thầm, hỏi các vì sao,
 Hỏi các mặt trời, hỏi cỏ xanh trên các nấm mồ, hỏi
 những thuyền chuyển và đê bạt không ngừng
 của vĩnh cửu,
 Nếu các người không chịu nói lên, sao ta có thể nói
 năng gì cho được ?

Từ vũng nước đục ngầu nằm giữa rừng thu,
 Từ vàng trắng đang xuống dốc buổi tỉnh mơ thờ
 than não nuột,
 Hãy dâng lên, hỏi lung linh ánh sáng ngày và ánh
 sáng đêm, hãy trườn lên những thân cây đen đang
 mọc dưới bùn,
 Hãy dâng cao trong tiếng cành khô lao xao rên rỉ.

Ta bay lên từ mặt trăng, ta bay lên từ đêm tối,
 Ta nhận thấy ánh sáng mờ mờ rợn rợn chính là
 những tia phản chiếu của mặt trời chói lọi lúc
 đang trưa,
 Và từ những búp non dù nhỏ dù to, ta đổ vào nơi
 trung tâm, nơi hằng cửu.

50

Có cái đó trong ta, ta không biết cái gì, nhưng ta
 biết có cái đó trong ta.

Ta quần quai mồ hôi tằm tã, rồi thể xác ta bình yên
 mát mẻ,
 Ta ngủ thiếp đi, ta ngủ lâu dài.

Ta không biết nó, nó không tên, nó là một từ người
 ta không nói,
 Nó không có trong từ điển nào, trong lời phát biểu
 nào, trong biểu tượng nào.

Một cái gì nó đu đưa trên một cái gì lớn hơn trái
 đất trên đó ta đu đưa,
 Sáng tạo là bạn nó và nhờ có người bạn này đến
 ôm hôn mà ta tỉnh dậy.

Có lẽ ta còn có thể nói nhiều hơn nữa. Đây chẳng
 qua là phác thảo ! Ta biện hộ cho anh em của ta
 và chị em của ta.

Các người có thấy chăng, hỡi anh chị em trai gái
 của ta,

Đó không phải hỗn mang hay cái chết. Đó là hình
 thái, là hòa hợp, là kế hoạch. Đó là cuộc sống
 vĩnh hằng. Đó là Hạnh Phúc.

51

Dĩ vãng và hiện tại héo tàn, tôi đã đổ đầy rồi dốc
 cạn,

Và tôi chuyển sang đổ đầy phần tôi phải gánh trong
 tương lai.

*Hỡi người bạn nghe tôi nói ở trên ! bạn có gì cùng
tôi tâm sự ?*

*Hãy nhìn vào mặt tôi, khi tôi thở hút chiều tà đang
lướt đến bên tôi,*

*(Bạn cứ nói thật ra, không còn ai khác đứng nghe
và tôi chỉ ở lại đây thêm một phút.)*

Tôi có mâu thuẫn với tôi không ?

Vâng tôi mâu thuẫn với tôi, được lắm !

*(Người tôi bao la, tôi chứa đựng cơ man nào, sự
vật trong tôi.)*

*Tôi đến cùng những người gần gũi với tôi, tôi chờ
trên bậc cửa,*

*Nào, ai đã làm xong công việc hàng ngày ? Ai sẽ
ăn xong bữa cơm chiều sớm nhất ?*

Ai muốn ra đi cùng tôi ?

*Liệu bạn có nói trước khi tôi đi ? Liệu bạn có muốn
chứng minh là giờ đây quá muộn ?*

52

Con điều hâu lông đốm sà xuống bên tôi kết tội, nó
trách tôi ăn nói dông dài và đi lông bông vô tích
sự.

Cả tôi nữa, không ai thuần hóa được, cả tôi nữa,
không ai phiên dịch được,
Tôi gầm lên tiếng gầm man rợ vang trên các mái
nhà khắp mặt địa cầu.

Ráng chiều nán lại chờ tôi,
Nó phóng hình tôi theo sau bao nhiêu hình khác và
in môn một lên hoang vu bóng tối,
Nó đổ dành tôi đi vào hơi sương lạnh hoàng hôn.
Tôi ra đi nhẹ như không khí, hất mái tóc trắng về
phía mặt trời đang chạy trốn,
Tôi trút thịt xương vào xoáy nước cho nó trôi lênh
bềnh như những mảnh đăng ten.

*Tôi kí thác tôi cho bùn đất để tái sinh từ ngọn cỏ
tôi yêu,*

*Bạn muốn gặp lại tôi, hãy tìm tôi dưới đế giày của
bạn.*

*Bạn sẽ khó lòng biết tôi là ai hay tôi muốn nói gì,
Nhưng dù sao với bạn, tôi cũng sẽ là sức khỏe.*

*Và sẽ lọc trong máu bạn, làm cho máu bạn thêm
mạnh thêm hồng.*

*Nếu một lần không gặp được nhau, bạn ơi chớ nản,
Nơi này không gặp hãy mày mò nơi khác tìm tôi,
Đâu đây tôi vẫn đứng tôi chờ.*

Ra đi từ Paumenoc

1

*Ra đi từ Paumenoc, hòn đảo hình cá, nơi chôn rau
cắt rốn của tôi,*

*Được nuôi dưỡng và lớn khôn nhờ một bà mẹ vô
song.*

*Sau khi đã đi qua rất nhiều xứ sở, làm anh tình
nhân của rất nhiều hệ phố đông người*

*Đã ở Manahata, thành phố của tôi, hay trên những
đồng cỏ Phương Nam,*

*Đã từng làm lính ở doanh trại, hoặc cầm súng, mang
ba lô, hay làm anh thợ mỏ ở Kaliphonia,*

*Hay hoang dã trong ngôi nhà ở vùng rừng rú Dakôta,
uống nước suối, ăn thịt [tiếng](http://tiengtieng.org)*

Hoặc rút lui vào một nơi hẻo lánh xa xôi, để tha hồ
 trầm tư, suy nghĩ,
 Xa những tiếng ồn ào của đám người đông đúc,
 giờ phút trôi qua nhẹ nhàng, thoải mái,
 Nhìn thấy dòng sông Miduri tự do mát mẻ,
 Nhìn thấy ngọn thác Maiêgorơ hùng dũng,
 Nhìn thấy những đàn bò tốt gặm cỏ trên đồng, con
 đực lông xù, ngực rộng,
 Nhìn thấy đất thấy đá, thấy những đóa hoa của tháng
 thứ năm
 Kinh ngạc trước các vì sao, trước mưa và tuyết
 Nghiên cứu tiếng hát của con sáo sậu, và đường
 bay của con diều núi,
 Và mỗi sáng tinh sương, được nghe giọng hát vô
 song của con sơn ca trên cành bách bên đầm,
 Lẻ loi, tôi hát ở miền Tây, tôi bắt giọng để ngợi ca
 một Thế Giới mới. <http://tieulun.hopto.org>

2

Thắng lợi, đoàn kết, tin tưởng, đồng nhất, thời gian,
Những bản hợp đồng không bao giờ tan rã,
Những của cải và sự huyền bí,
Sự tiến bộ không ngừng, các thiên thể, và tình hình
mới nhất.

Sự sống là thế đấy.

Đây là những gì đã nổi lên trên mặt sau bao nhiêu
quần quai, khổ đau.

Thật lạ lùng thay ! mà hiện thực biết bao nhiêu !

Dưới chân tôi là mảnh đất thiêng liêng, trên đầu tôi
là mặt trời.

4

Nước Mĩ ơi ! Hãy cầm lấy những chiếc lá (*) của
ta,

Hãy cầm lấy ở miền Nam,

Hãy cầm lấy ở miền Bắc,

Hãy đón lấy chúng ở khắp nơi, bởi vì chúng là con
đẻ của người,

Hãy bao bọc lấy chúng ở miền Đông và ở miền
Tây, bởi vì chúng, chúng cũng muốn bao bọc
lấy người,

Và các người, những kẻ đi trước, các người hãy dịu
dàng mà đoàn kết với chúng đi,

Bởi vì chúng cũng rất muốn dịu dàng mà đoàn kết
với các người

Ta cúi xuống những thời xưa cũ,

Ta học tập dưới chân những bậc thầy vĩ đại,

Và giờ đây, – ôi – nếu mà ta xứng đáng – xin các
bậc thầy vĩ đại hãy trở về mà học lại ta đi !

Ta sẽ nhân danh Hoa Kỳ mà xem khinh thời cổ đại
chăng ?

Ôi chao, chính Hoa Kỳ là con đẻ của thời cổ đại, và
biện minh cho thời cổ đại.

(*). Ý nói những bài thơ (Lá Cỏ) của tác giả

5

Hỡi các nhà thơ, hỡi các nhà triết học, các vị mục
sư đã khuất

Hỡi những kẻ chịu nhục hình, hỡi những nhà nghệ
sĩ, những người phát minh và những chính phủ
của thời xưa,

Hỡi những người tạo hình cho ngôn ngữ trên những
bờ bến khác,

Hỡi những dân tộc hùng cường một thuở, nay đã
suy yếu, tiêu vong hay đã điêu tàn,

Ta chưa dám tiếp tục chùng nào chưa kính cẩn tin
vào những gì các người để lại nơi đây, còn lung
linh trong gió,

Ta đã xem kỹ và đã công nhận rằng thật đáng khen
(sau khi đã cùng chung sống trong giây lát)

Ta cho rằng không gì có thể vĩ đại hơn, không gì
 có thể xứng đáng hơn,
 Ta chăm chú nhìn rất lâu, rồi ta đẩy nó ra ngoài
 tâm trí ta.
 Và này đây ta đã đứng vào đúng chỗ của ta, ngay
 trong chính thời đại của ta,
 Này đây là những xứ sở đực và cái,
 Này đây là di sản đực và di sản cái của thế giới,
 Này đây là ngọn lửa của vật chất,
 Này đây là thể tinh thần, nó diển dịch và hoàn toàn
 chân thực,
 Trở nên vững vàng, kiên định,
 Đó là chung cục của những hình hài có thể nhìn
 thấy được,
 Kẻ làm thỏa mãn, giờ đây đã tiến lên, sau một thời
 gian chờ đợi lâu dài,
 Vâng, này đây linh hồn, người tình nhân của ta đã
 đến.

6

Linh hồn,

Mãi mãi và mãi mãi,

*Lâu dài hơn thời gian trái đất chuyển màu nâu và
trở thành rắn chắc*

*Lâu dài hơn thời gian nước triều lên xuống chuyển
lưu.*

*Ta sẽ làm những bài thơ về vật chất, vì ta tin rằng
đó là những bài thơ mang nặng chất tinh thần
hơn cả,*

*Rồi ta sẽ làm những bài thơ về thân thể của ta và sự
tiêu vong,*

*Vì ta tin rằng như thế là ta sẽ viết cho ta những bài
thơ của linh hồn và của sự vĩnh hằng, bất tử.*

*Ta sẽ viết một bài ca cho Hoa Kỳ, để cho không
một Bang nào trong bất cứ trường hợp nào có
thể lệ thuộc vào một Bang khác,*

*Và ta sẽ viết một bài ca cho sự hài hòa giữa tất cả
các Bang, ngày và đêm, và cho sự hài hòa giữa
hai Bang nào đó.*

Ta sẽ viết một bài ca cho tai ông Tổng thống, bài ca đầy vũ khí có những mũi nhọn đe dọa ghê người,

Và đằng sau vũ khí là vô số những khuôn mặt bất bình.

Và ta sẽ ca ngợi cái Một, tạo ra bằng tất cả những Bang này,

Cái Một này rực sáng, vũ trang bằng vuốt nhọn, đầu cao hơn tất cả.

Cái Một kiên cường và thiện chiến, bao trùm và cao hơn tất cả.

(Dù cho đầu của Bang nào có cao đến đâu, thì đầu nó cũng vẫn cứ cao hơn)

Ta sẽ công nhận những xứ sở hiện nay,

Ta sẽ dõi theo địa lí của toàn bộ quả địa cầu

Ta sẽ nghiêng mình chào tất cả các thành phố, dù lớn, hay nhỏ,

Và những công ăn việc làm !

Ta sẽ viết vào thơ ta rằng các anh đang thực hiện chủ nghĩa anh hùng trên đất liền và trên biển cả,

Ta sẽ viết về mọi chủ nghĩa anh hùng theo quan điểm Mĩ.

Ta sẽ hát lên bài hát của tình đồng chí,
 Ta sẽ chỉ ra cái gì cuối cùng rồi sẽ gắn chặt tất cả,
 Ta tin rằng một ngày kia chắc chắn những Bang
 này sẽ dựng xây lí tưởng của mình về một tình
 thương khỏe mạnh
 Và nêu thành gương sáng cho ta
 Ta sẽ để phóng ra khỏi người ta những ngọn lửa
 rực hồng đang dọa thiêu hủy bản thân ta,
 Ta sẽ kéo lên tất cả những gì đã đè nén quá lâu
 những ngọn lửa hồng âm ỉ dưới tro,
 Ta sẽ giải phóng hoàn toàn những ngọn lửa ấy.
 Ta sẽ viết bài thơ – Thánh Kinh của những người
 đồng chí và của tình thương yêu,
 Bởi vì, có ai khác ngoài ta phải là người hiểu rõ
 hơn hết tình thương yêu với tất cả những nỗi
 khổ và niềm vui của nó ?
 Bởi vì ai, nếu không phải ta, phải là nhà thơ của
 những người đồng chí?

7

Tôi là con người cả tin, tin những phẩm chất, tin
những thế kỉ và tin những chủng tộc,

Từ nhân dân, tôi tiến lên trong tinh thần của nhân
dân,

Và thế đấy, tôi ca ngợi một lòng tin tuyệt đối.

Omnes ! Omnes ! (1) Mặc cho người khác nhắm
mắt làm ngơ trước những điều họ có thể làm
ngơ được,

Tôi, tôi cũng viết những bài thơ về cái ác, tôi cũng
tưởng niệm cả cái phần đó nữa,

Bản thân tôi cũng thiện, ác ngang nhau và đất nước
tôi cũng vậy.

Và tôi, tôi quả quyết rằng cái ác thực ra không tồn
tại.

(Hoặc nếu có, thì tôi quả quyết rằng đối với anh,
với đất nước, với tôi cũng như với bất cứ vật
nào khác, nó cũng có một tầm quan trọng nào
đó)

1. Tất cả

Tôi cũng vậy, tôi đi theo sau rất nhiều người và có
rất nhiều người theo sau tôi,

Tôi khai sáng ra một tôn giáo, tôi bước xuống một
đấu trường

(Có lẽ tôi sinh ra chỉ để thét lên những tiếng thét
vang dội nhất ; hô những tiếng hô sang sảng
của người chiến thắng.

Biết đâu ? Những tiếng đó sẽ từ tôi vọt ra rồi vút
lên trên tất cả).

Không có gì tồn tại vì bản thân nó cả.

Tôi quả quyết rằng toàn bộ trái đất và những vì sao
trên trời chỉ tồn tại vì tôn giáo,

Tôi quả quyết rằng không có ai sùng đạo tới độ
vện toàn,

Cũng không ai tôn kính hoặc thờ phụng tới độ vện
toàn,

Xưa nay cũng chưa có ai bắt đầu hiểu bản thân
 mình thiêng liêng đến chừng nào, và tương lai
 chắc chắn đến chừng nào.

Tôi quả quyết rằng tâm lớn lao thực sự và lâu dài
 của nước Hoa Kỳ phải là tôn giáo của nó,
 Ngoài ra không có tâm lớn lao thực sự và lâu dài
 nào khác ;

(Không có tính cách, không có sự sống nào xứng
 đáng với tên gọi đó mà không có tôn giáo,
 Không có đất nước nào, không có người đàn ông
 nào, người đàn bà nào mà không có tôn giáo).
 Dân chủ ơi ! Ngay sát bên nàng là cái cổ họng giờ
 đây đang rướn lên vui vẻ hát ca.

Cô vợ mới của ta ơi ! Vì những đứa con của ta và
 vượt xa ta,

Vì những kẻ hiện ở đây và những kẻ rồi sẽ ra đời.

Giờ đây vì họ, ta sẵn sàng hát lên những bài ca
hùng tráng và cao cả hơn, xưa nay chưa ai từng
được nghe trên quả đất này.

Tôi sẽ làm những bài ca về lòng say đắm để mở ra
cho họ một con đường.

Đó là những bài ca của các anh, những người bị đặt
ra ngoài vòng pháp luật,

Bởi vì tôi đã nhìn các anh với con mắt anh em,

Bởi vì tôi đã mang các anh trong lòng tôi như đã
mang bao nhiêu người khác,

Tôi sẽ làm một bài thơ về sự phong phú thực sự,

Để thu hoạch cho thân thể và cho trí óc tất cả những
gì rồi sẽ lưu lại và sẽ đi xa mà không bị cái chết
hủy hoại ;

Tôi sẽ truyền bá khắp nơi chủ nghĩa tự tôn sùng

Và sẽ chỉ rõ nó là nền móng của tất cả,

Tôi sẽ là nhà thơ của cá tính.

Và tôi sẽ chỉ cho người nam và người nữ rằng người
này bình đẳng với người kia.

Hồi những bộ phận sinh dục ! Hồi những hoạt động
 sinh lí ! Hãy tập trung lại ở ta,
 Bởi vì ta đã quyết định dùng tiếng nói dũng cảm và
 trong sáng nói với các người, để chứng minh
 rằng các người quả là cao quý,
 Và tôi sẽ chỉ ra rằng không hề có gì không hoàn
 thiện trong hiện tại,
 Và cũng sẽ không bao giờ có trong tương lai,
 Và tôi sẽ chỉ ra rằng bất cứ điều gì xảy ra cho bất
 cứ ai cũng có thể chuyển thành những kết quả
 tốt đẹp,
 Và tôi sẽ chỉ ra rằng không gì có thể xảy ra mà lại
 đẹp hơn cái chết được.
 Và tôi sẽ luôn một sợi chỉ qua thơ tôi, nói rằng
 thời gian và sự kiện chỉ là một khối.

Và tất cả mọi sự vật trong vũ trụ đều kì diệu tuyệt
 vời,
 Mỗi sự vật đều sâu sắc như bất cứ sự vật nào khác.
 Tôi sẽ không làm những bài thơ đề cập đến từng bộ
 phận,
 Nhưng tôi sẽ làm những bài thơ, những bài hát,
 những tư tưởng đề cập đến toàn bộ.
 Và tôi sẽ không làm những bài ca đề cập đến một
 ngày, mà đề cập đến tất cả các ngày,
 Tôi sẽ không làm một bài thơ hoặc một phần nhỏ
 nhất của bài thơ nếu nó không đề cập đến linh
 hồn,
 Bởi vì khi nhìn vào những đối tượng của vũ trụ, tôi
 nhận ra rằng không một đối tượng nào, hoặc
 một phần nhỏ nào của nó mà lại không đề cập
 đến linh hồn.

16

Trên đường đi, tôi dừng lại trong giây lát.
 Đây đây là vì anh ! Đây đây là vì nước Mĩ.
 Tôi còn ngợi ca hiện tại và còn báo trước rằng
 tương lai của nước Mĩ sẽ sung sướng huy hoàng.
 Còn quá khứ thì tôi nói lên cái mà không gian đã
 giữ lại của những người da đỏ.
 Những người da đỏ,
 Họ để lại cho ta những hơi thở tự nhiên, những
 tiếng mưa và tiếng gió
 Những tiếng kêu tựa hồ như những tiếng chim và
 tiếng thú rừng,
 Và biến tất cả thành âm tiết
 Họ để lại cho ta những thứ ấy làm tên, Ocôni, Cuza,
 Ottaoa, Monongahala, Xanta, Nasê, Sectahuti,
 Kaquita, Orônôcô,
 Oabetso, Maiami, Xagino, Chippioa, Osocôt, Oanla
 Họ để lại cho nước Hoa Kỳ như vậy đó, rồi ra đi,
 sau khi đã làm cho đất và nước mang đầy tên
 tuổi.

17

Từ nay sẽ tỏa rộng và nhanh,
 Những nguyên tố, những chủng tộc, những sự điều
 chỉnh mạnh mẽ, nhanh chóng và táo bạo,
 Lại nữa một thế giới ban đầu, những viễn cảnh vô
 tận của vinh quang tỏa ra mãi mãi.
 Một chủng tộc mới khổng lồ chế những chủng tộc đã
 sinh ra trước nó và vĩ đại hơn nhiều, với những
 cuộc tranh chấp mới,
 Những nền chính trị mới, những nền văn học và
 những tôn giáo mới, những phát minh và những
 nghệ thuật mới.
 Đây đây, tiếng tôi báo trước – Tôi không ngủ nữa
 đâu, tôi tỉnh dậy rồi đây,
 Các người, những đại dương đã từng yên lặng trong
 ta !
 Ta vẫn thấy được các người rõ rệt biết chừng nào,
 sâu thẳm, sôi động, đang chuẩn bị cho những
 đợt sóng to và những cơn giông tố chưa từng có
 bao giờ.

18

*Hãy nhìn đây, những con tàu nhỏ khói đi qua những
trang thơ của tôi.*

*Hãy nhìn đây, trong thơ tôi, những người di cư
luôn luôn đến và lên bờ.*

*Hãy nhìn đây, ở phía sau là những chiếc lều da đỏ,
là con đường mòn, là chiếc lều của người đi
săn, là chiếc sà lan, là lá ngô, là khoảnh đất, là
cái hàng rào thô sơ, là xóm làng hẻo lánh,*

*Hãy nhìn đây, một bên là Biển Tây, và bên kia là
Biển Đông,*

*Sóng đã lui tới trong thơ tôi như đã tới lui trên
chính bến bờ của nó.*

*Hãy nhìn đây, những đồng cỏ và những khu rừng
trong thơ tôi,*

*Hãy nhìn đây, những bầy thú rừng và những bầy
thú nhà,*

*Hãy nhìn đây, bên kia vùng Cỏ, vô số những bầy
trâu đang gặm những đám cỏ thấp lá cong,*

*Hãy nhìn đây, trong thơ tôi có những thành thị
trong đất liền vũng vàng, rộng rãi với những
đường phố, những lâu đài bằng sắt và bằng đá,
những xe cộ triền miên, và việc giao dịch buôn
bán.*

Hãy nhìn đây, báo chí trên máy in nhiều trục.

Hãy nhìn đây, điện tín truyền tin đi khắp địa cầu,

*Hãy nhìn đây, những mạch đập của châu Mỹ xuyên
qua tầng sâu của Đại Tây Dương mà đến với
châu Âu,*

*Và những mạch đập của châu Âu hiển nhiên đáp
lại,*

Hãy nhìn đây, những chiếc đầu máy lúc ra đi, hớn
 hênh rít lên những tiếng còi hơi,
 Hãy nhìn đây, hỡi những người nông dân đang cày
 ruộng
 Hãy nhìn đây, những người thợ mỏ đang đào mỏ,
 Và hãy nhìn đây, những nhà máy nổi lên vô số.
 Hãy nhìn đây, những công nhân bận rộn bên bàn,
 dụng cụ trong tay,
 Hãy nhìn đây, những vị quan tòa cao cấp, những
 nhà triết học, những vị Tổng thống từ trong đám
 công nhân này nổi lên, ăn mặc kiêu công nhân,
 Hãy nhìn đây, tôi đi lang thang qua những xưởng
 thợ và những đồng ruộng của Hoa Kỳ được mọi
 người rất đỗi thương yêu, được ghi chặt trong
 tay cả đêm lẫn ngày.
 Hãy nghe những tiếng vang của thơ tôi sang sảng
 từ bên kia vọng lại.
 Hãy đọc những tín hiệu cuối cùng rồi sẽ đến.

19

Ôi, người đồng chí thân yêu ! Cuối cùng là anh và
tôi, và chỉ hai chúng ta thôi.

Ôi, một lời nói để mở đường của mình tiến lên vô
tận !

Ôi, một cái gì đây rất đôi say sưa và không sao
mình chứng được ! Ôi, điệu đàn man rợ !

Ôi, giờ đây tôi chiến thắng – và anh, anh rồi cũng
sẽ thắng thôi.

Ôi, tay trong tay – Ôi, niềm vui lành mạnh –

Ôi, lại thêm một người nữa yêu và thích tôi.

Ôi, hãy nhanh lên và giữ chặt lấy nhau !

Hãy cùng với tôi nhanh lên, nhanh lên.

MỤC LỤC

1. Bài hát chính tôi	9
2. Ra đi từ Paumenoc	173

THI CA THẾ GIỚI CHỌN LỌC

Thơ **OAN UYTMAN**

Chịu trách nhiệm xuất bản :

MAI THỜI CHÍNH

Biên tập : NGUYỄN CÔNG BÌNH

Sửa bản in : TUẤN MINH

Bìa & minh họa : VĂN NGUYỄN

Thực hiện : TRẦN TUẤN

In 1.000 cuốn, khổ 10 x 18 cm tại Xí nghiệp In số 4. Đăng kí KHXB số: 57/1348 do Cục Xuất bản cấp ngày 6/10/2003. Giấy trích ngang số: 172/TN/XBTN cấp ngày 13/10/2003. In xong và nộp lưu chiểu quý 1 năm 2004.

<http://tieulun.hopto.org>

thi ca thế giới chọn lọc

Victor Huygô - S.Bôđơler
G.G.Bairôn - Henrích Hainơ - A.X.Puskin
M.lu.Lermôn tôp
A.Blôk - Xandor Pê tôfi - Nazim Hikmét
R.Tagor - Xergây Exênhin
Nicôla Ghiden
Yanít Rítxốt
Oan Uytman - Raxun Gamzatốp
Lí Bạch - Đỗ Phủ
Khuất Nguyên - Bạch Cư Dị
Thơ Đường

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

trên trọng giới thiệu

<http://tieulun.hopto.org>

Giá: 9.000